

20

SUURIMMAN KAUPUNGIN ELINVOIMAISUUSVERTAILU

Marraskuu 2017

Hallintotieteiden kandidaatti Salla Tenho ja

valtiotieteen tohtori Timo Aro

Porin kaupunki

SISÄLTÖ

1. Analyysin tausta, toteuttaminen, keskeiset käsitteet ja kaupungit väkiluvuittain
2. 20 suurimman kaupungin elinvoimaisuusvertailu muuttujittain
3. Tulokset
4. Kokoavat tulkinnot

I Analyysin tausta, toteuttaminen ja keskeiset käsitteet

Helsinki
643 192

Espoo
277 730

Tampere
230 834

Vantaa
222 225

Oulu
201 257

Turku
188 971

Jyväskylä
139 946

Analyysin vertailukaupungit ja niiden väkiluku 2017/9

Lahti
119 130

Kuopio
118 019

Pori
84 740

Kouvola
84 456

Joensuu
75 729

Lappeenranta
72 788

Hämeenlinna
67 621

Vaasa
66 969

Seinäjoki
62 577

Rovaniemi
62 068

Mikkeli
54 388

Kotka
53 603

Salo
53 107

Analyysin tausta

- Analyysin tarkoituksena oli vertailla 20 suurimman kaupungin elinvoimaisuuteen liittyviä muuttujia ja kaupunkien asemassa tapahtuneita muutoksia 2010-luvun aikana.
- Analyysin teemat liittyivät alue- ja kuntatalouteen, työpaikka- ja työllisyyskehitykseen ja vetovoimaan. Jokaisessa teemassa oli viisi määrällistä ja viisi suhteellista muuttujaa. Muuttujia oli yhteensä 30 (15 + 15)
- Analyysissä on mukana Suomen väkiluvultaan 20 suurinta kaupunkia
- Analyysissä tarkastellaan kaupunkien kehitystä absoluuttisten ja suhteellisten arvojen perusteella
- Kaupunkien elinvoimaisuus koostuu useista eri tekijöistä, jotka ovat monin tavoin yhteydessä toisiinsa. Olennaista kuitenkin on, ettei elinvoimaisuuden yksiselitteinen määrittely ei ole mahdollista

Analyysin toteuttaminen

- Analyysin aineisto kerättiin Tilastokeskuksen, Tilasto- ja indikaattori-pankki Sotkanet.fi –sivuston ja työ- ja elinkeinoministeriön tilastoista
- Aineisto on kerätty 2010-luvun kehityksen osalta pääosin vuosilta 2010-2015/2016. Absoluuttisten arvojen osalta käytetään aina viimeisintä käytettävissä olevaa tilastovuotta.
- Jokaisesta muuttujasta on tehty oma dia, jossa on kaksi kaaviota. Ensimmäisessä kaaviossa kuvataan kaupungin arvoa viimeisimpänä saatavilla olevana tilastovuotena. Toisessa kaaviossa esitetään vuoden 2010 ja viimeisimmän saatavilla olevan tilastovuoden välistä muutosta. Lisäksi diassa käydään läpi muuttujan määritelmä ja kaavioiden keskeiset löydökset.
- Lopuksi on laskettu jokaiselle kaupungille summapisteiden perusteella omat sijaluvut 15 rakennedynamiikan (absoluuttiset arvot) ja 15 muutosdynamiikan (suhteelliset arvot) arvojen perusteella. Rakennedynamiikassa huomioidaan kaupungin viimeisimmän tilastovuoden absoluuttinen arvo ja muutosdynamiikassa kaupungin muutos/kehitys 2010-luvun aikana.
- Osa muuttujista, kuten vieraskielisten osuus tai valtionosuuksien määrä, on arvotettu siten, että kaupunkien kehityksen kannalta kilpailukykyisin arvo on vieraskielisten osuuden kohdalla korkein arvo ja valtionosuuksien osalta alhaisin arvo.

Vertailuanalyysin osa-alueet ja muuttujat

Analyyysin keskeiset käsitteet 1 (3)

Alue- ja kuntatalouden muuttujien käsitteet	Alue- ja kuntatalouden muuttujien määritelmä
Bruttokansantuote per asukas seuduittain	Bruttokansantuotteeseen sisältyy tuotettujen tavaroiden ja palvelusten arvojen summa eli yhteiskunnan tuotannon kokonaisarvo. Luvut ovat seutukohtaisia.
Tulonsaajien mediaanitulot	Mediaanitulot tarkoittavat alueen kaikkien tulonsaajien keskimmäisen tulonsaajan tuloja. Valtionveronalaiset tulot sisältää ansiotulot ja pääomatulot
Kuntien konsernivelka asukasta kohden	Muuttuja kuvaa, kuinka paljon kunnilla on konsernivelkaa asukasta kohden
Kuntien verotettavat tulot asukasta kohden	Muuttuja kuvaa, kuinka paljon kunnilla on verotettavaa tuloa per asukas vuodessa. Kunnan verotulot eritellään kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin.
Kuntien valtionosuus euroin asukasta kohden	Muuttuja kuvaa kuntien valtionosuuksien määrää euroina asukasta kohden laskettuna

Analyyysin keskeiset käsitteet 2 (3)

Työllisyys- ja työpaikkakehityksen muuttujien käsitteet	Työllisyys- ja työpaikkakehityksen muuttujien määritelmät
Työllisyysaste (%)	Muuttuja kuvaa 18-64 -vuotiaiden työllisten osuuden suhteessa vastaavanikäiseen väestöön
Työttömyysaste (%)	Muuttuja kuvaa 15-74 -vuotiaiden työttömien osuuden suhteessa vastaavanikäiseen työvoimaan
Avoimen sektorin työpaikkojen määrä	Avoimeen sektoriin kuuluu yrittäjien ja yksityisen sektorin työpaikat
Taloudellinen huoltosuhde	Muuttuja kuvaa, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on 100 työllistä kohden
Toimivien yritysten määrä keskiväkiluvun 1000 asukasta kohden	Muuttuja kuvaa, kuinka paljon kaupungissa on ollut toimivia yrityksiä 1 000 asukasta kohden

Analyyysin keskeiset käsitteet 3 (3)

Vetovoimaan liittyvien muuttujien käsitteet	Vetovoimaan liittyvien muuttujien määritelmät
Väestömuutos %	Muuttuja kuvaa kuntien luonnollista väestönlisäystä, kuntien välistä nettomuuttoa ja nettosiirtolaisuutta
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä	Korkea-asteen tutkinnon suorittaneisiin luetaan alimman korkea-asteen, alemman ja ylemmän korkeakouluasteen ja tutkijakouluasteen tutkinnon suorittaneet
Vanhojen osakeasuntojen neliöhintojen muutos	Vanhoja osakeasuntoja ovat ne asunnot, jotka eivät ole valmistuneet tilastovuonna tai sitä edeltävänä vuonna. Vanhoihin osakeasuntoihin ei myöskään sisälly asunnot, joiden rakennusvuotta ei tiedetä.
Kelan sairastavuusindeksi	Jokaiselle Suomen kunnalle on laskettu indeksi siitä, miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan keskiarvoon (100). Luvut on laskettu ikävakioituna. Perustuu kolmeen tilastomuuttujaan, jotka ovat kuolleisuus, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus työkäisistä (16-64-vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuus väestöstä.
Vieraskielisten osuus (%) väestöstä	Muuttuja kuvaa, kuinka paljon kunnassa on henkilöitä, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea

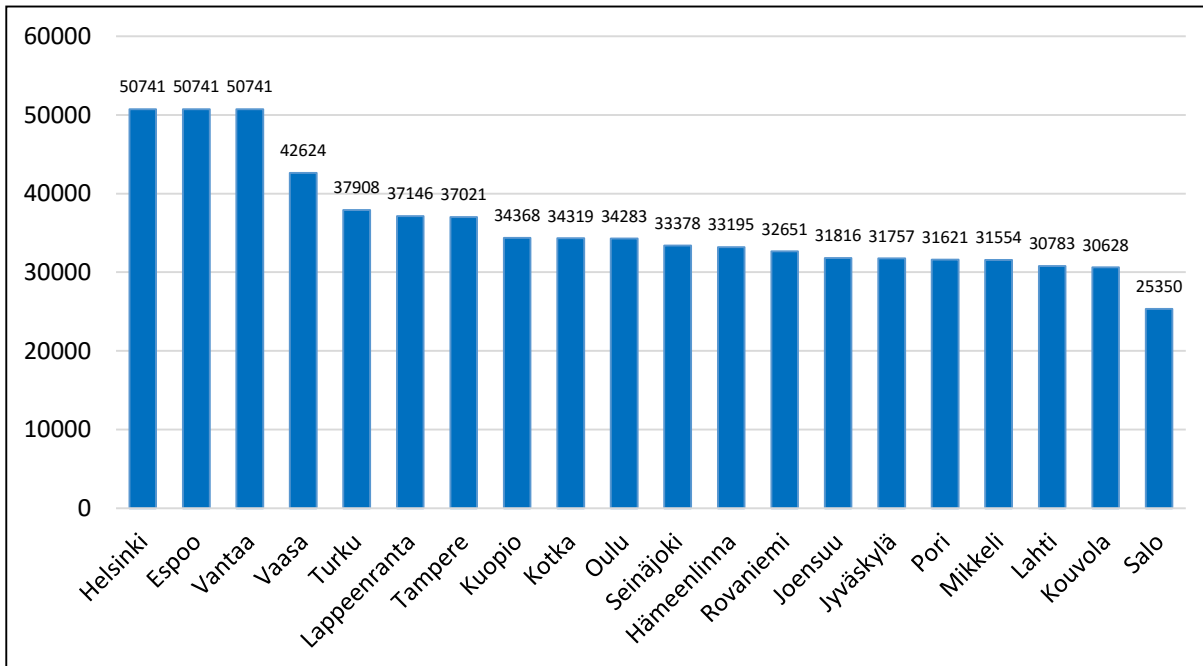
II 20 suurimman kaupungin elinvoimaisuusvertailu muuttujittain

Alue- ja kuntatalouden muuttujat

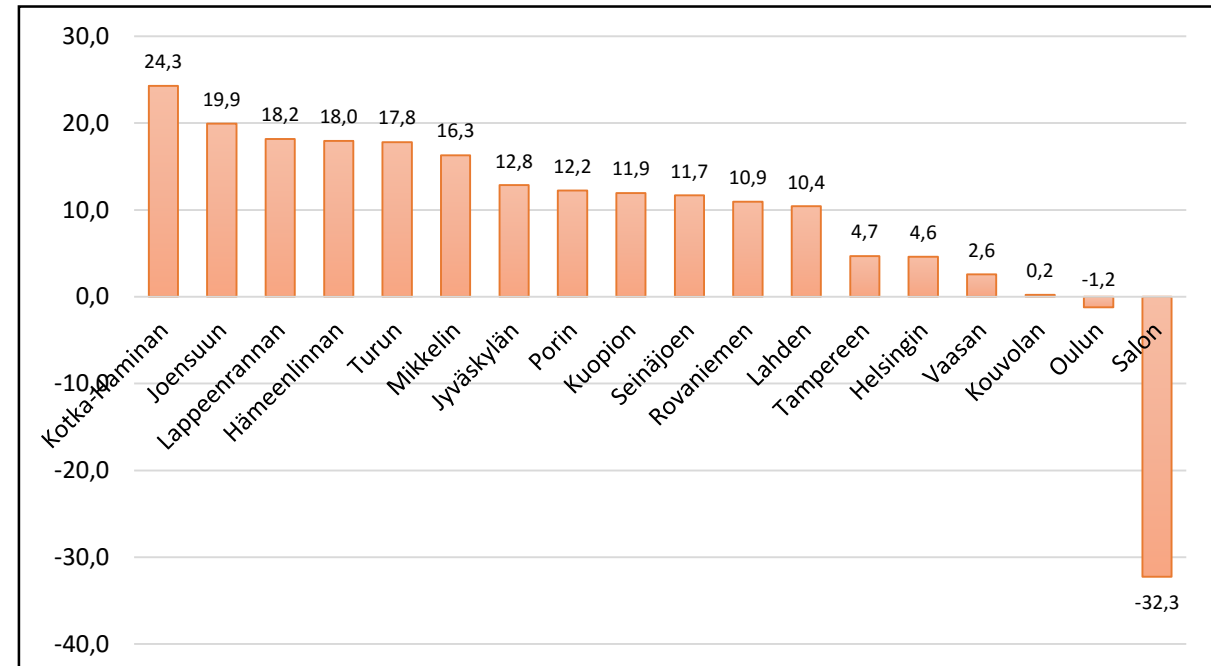
BKT ASUKASTA KOHDEN SEUDUITTAIN VUOSINA 2010-2014

- Bruttokansantuote tarkoittaa alueen kokonaistuotantoa eli kaikkien tuotettujen tavaroiden ja palveluiden yhteismäärää. Muuttuja on laskettu alueen (=seudun) bruttokansantuote (BKT) euroina asukasta kohden laskettuna. BKT-lukuja ei ole saatavissa kuntatasolla, jonka vuoksi käytetty seudullisia lukuja
- BKT euroina asukasta kohden laskettuna oli koko maassa keskimäärin 37 602 euroa ja mediaani 29 479 euroa vuonna 2014. **BKT oli korkein asukasta kohden laskettuna Helsingin, Vaasan ja Turun seuduilla** sekä alhaisin Salon, Kouvolan ja Lahden seuduilla.
- BKT:n muutos oli koko maassa positiivinen vuosina 2010-2014: koko maan BKT:n muutos oli 7,8 %k. **BKT:n muutos oli korkein Kotkan-Haminan, Joensuun ja Lappeenrannan seuduilla** sekä alhaisin Salon, Oulun ja Kouvolan seuduilla. Kärkikolmikkon BKT:n muutos oli lähes kolme kertaa korkeampi kuin keskimäärin koko maassa. BKT:n muutos oli negatiivinen erityisesti Salon seudulla ja lievästi negatiivinen Oulun seudulla.

BKT per asukas (seuduittain) vuonna 2014

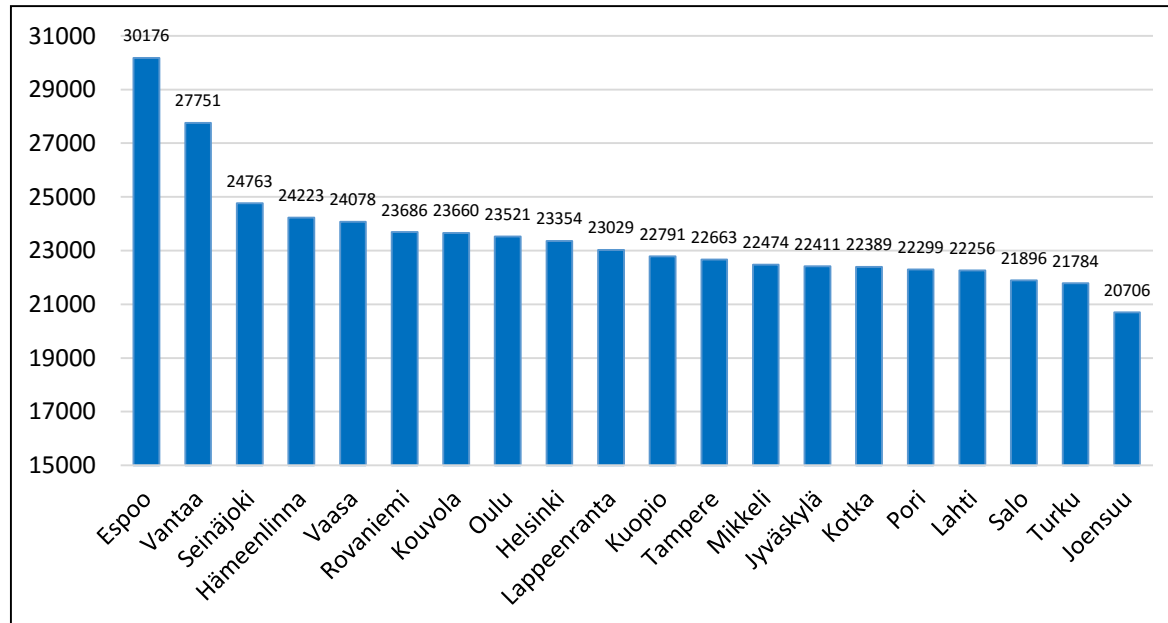
BKT:n muutos % asukasta kohden seuduittain vuosina 2010-2014

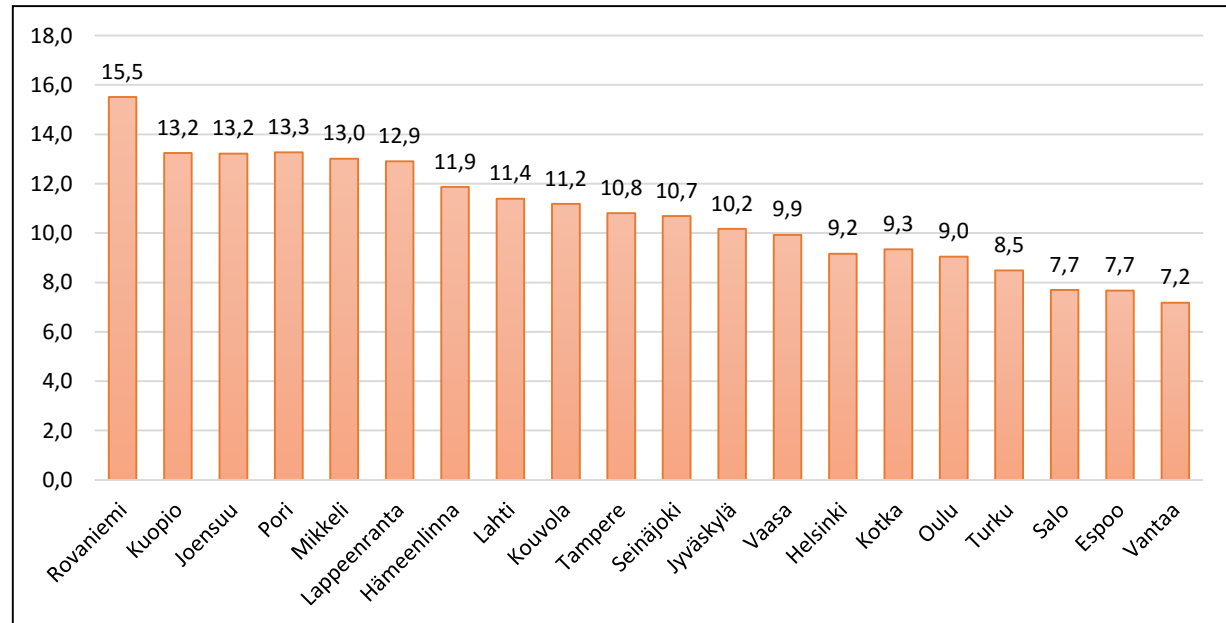
TULONSAAJIEN MEDIAANITULOT VUOSINA 2010-2015

- Muuttuja kuvaa, kuinka paljon tulonsaajalla on mediaanituloja vuoden aikana. Mediaanituloilla tarkoitetaan alueen kaikkien tulonsaajien keskimäistä. Valtionveronalaiset tulot sisältävät ansiotulot ja pääomatulot.
- Tulonsaajien mediaanitulot olivat koko maassa 23 506 euroa. Tulonsaajien mediaanitulot kasvoivat koko maassa keskimäärin 10,8 % vuosien 2010-2015 välisenä aikana.
- Tulonsaajien mediaanitulot olivat korkeimmat Espoossa, Vantaalla ja Seinäjoella vuonna 2015. Tulonsaajien mediaanitulot jäivät alhaisemmaksi Joensuussa, Turussa ja Salossa. Erot ääripäiden välillä olivat suuret: Espoon tulonsaajien mediaanitulot olivat keskimäärin peräti noin 10 000 euroa korkeammat tulonsaajaa kohden kuin Joensuussa.
- Tulonsaajien mediaanitulot kasvoivat kaikissa kaupungeissa 2010-luvun aikana. Tulonsaajien mediaanitulot kasvoivat suhteellisesti eniten Rovaniemellä, Kuopiossa, Joensuussa, Porissa ja Mikkelissä vuosina 2010-2015. Tulot kasvoivat suhteellisesti vähiten Vantaalla, Espoossa ja Salossa. Tosin Espoon ja Vantaan mediaanitulot olivat absoluuttisesti neljän korkeimman kaupungin joukossa.

Tulonsaajien mediaanitulot euroa vuonna 2015

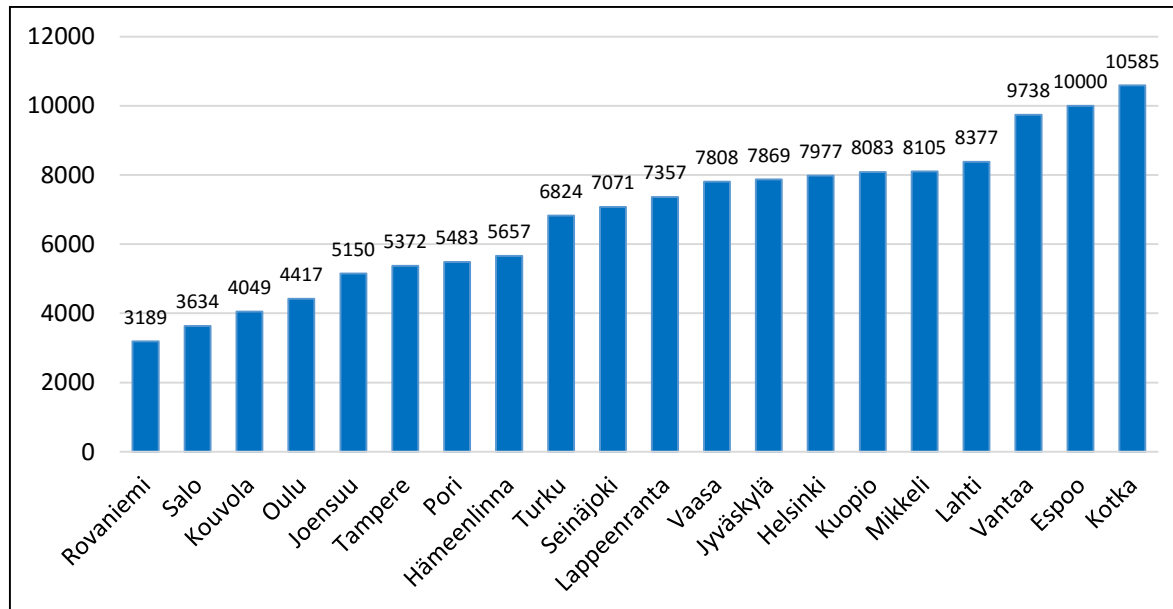
Tulonsaajien mediaanitulojen muutos % vuosina 2010-2015

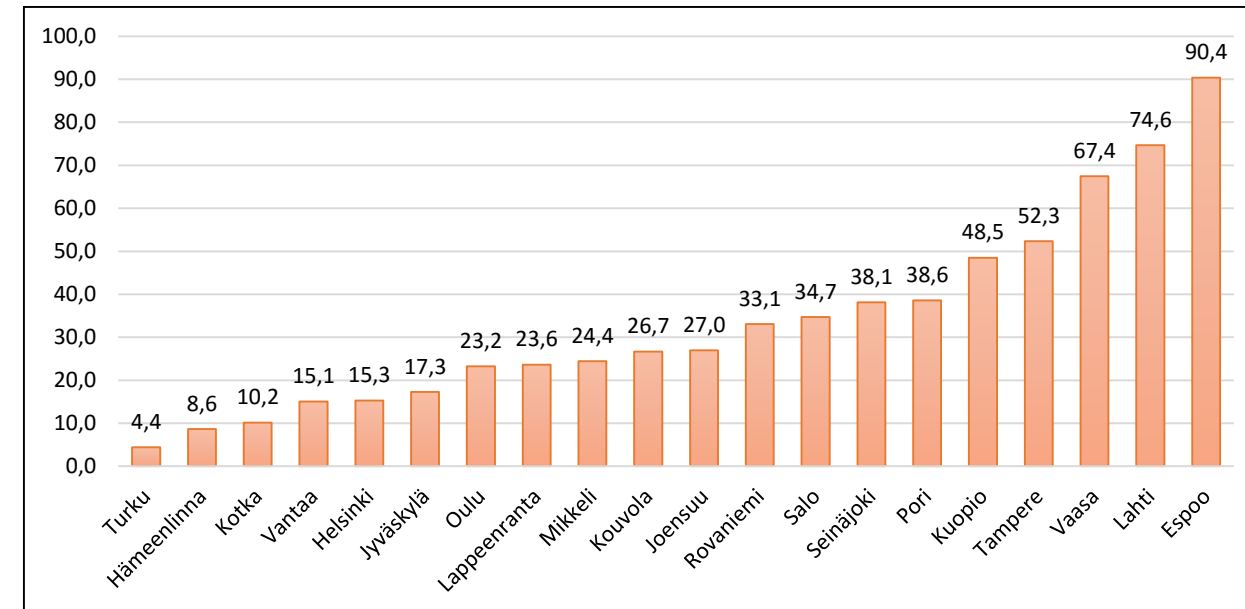
KUNTIEN KONSERNIVELKA PER ASUKAS VUOSINA 2010-2015

- Muuttuja kuvaa kuntien konsernivelkaa asukasta kohden laskettuna
- Kaikkien kuntien konsernivelka oli keskimäärin 5 975 euroa asukasta kohden laskettuna vuonna 2015.
- Kahdeksan kaupunkia alitti koko maan konsernivelan keskiarvon vuonna 2015. Konsernivelan määrä oli alhaisin Rovaniemellä, Salossa ja Kouvolassa sekä korkein Kotkassa, Espoossa ja Vantaalla. Rovaniemen konsernivelat olivat asukasta kohden laskettuna kolme kertaa alhaisimmat kuin Kotkassa, Espoossa ja Vantaalla.
- Konsernivelkojen määrä kasvoi kaikissa vertailukaupungeissa vuosina 2010-2015. Konsernivelkojen kasvu oli maltillisinta Turussa, Hämeenlinnassa ja Kotkassa. Konsernivelan määrä kasvoi asukasta kohden laskettuna eniten Espoossa, Lahdessa ja Vaasassa vuosina 2010-2015. Esimerkiksi Espoossa konsernivelan määrä asukasta kohden lähes kaksinkertaistui vuosina 2010-2015.

Kuntien konsernivelka €/asukas vuonna 2015

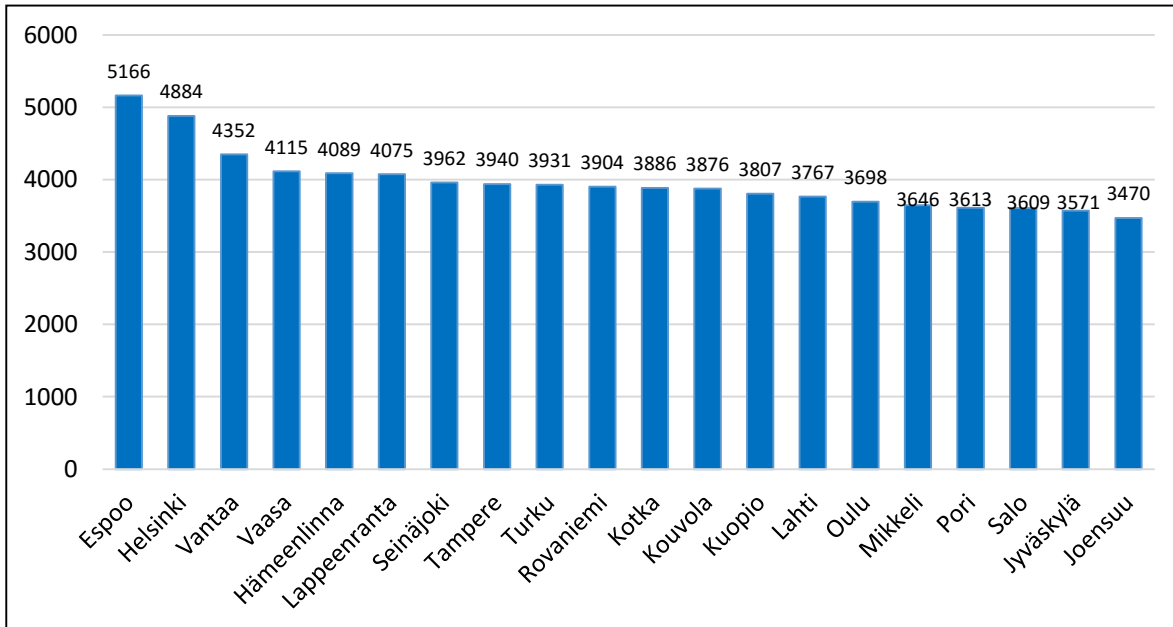
Kuntien konsernivelan muutos % vuosina 2010-2015

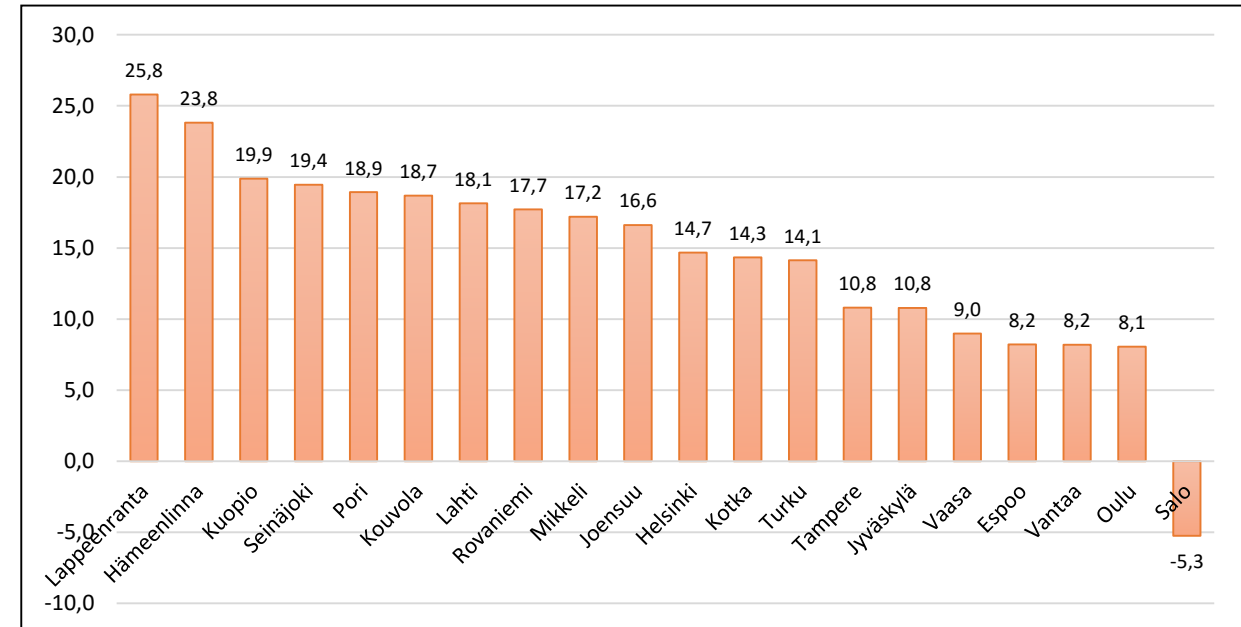
KUNTIEN VEROTETTAVAT TULOT €/ASUKAS VUOSINA 2010-2015

- Muuttuja ilmaisee, kuinka paljon kunnilla on verotettavaa tuloa asukasta kohden vuodessa: alueen verotulot eritellään kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin. Verotulot yhteensä on em. verojen summa.
- Kaikkien kuntien verotettavat tulot olivat keskimäärin 3 967 euroa asukasta kohden vuodessa vuonna 2015.
- Suurimmat verotettavat tulot asukasta kohden olivat pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa ja Vaasassa. Verotettavat tulot olivat alhaisimmat Joensuussa, Jyväskylässä ja Salossa. Espoon verotettavat tulot olivat noin 1700 euroa korkeammat asukasta kohden laskettuna kuin Joensuussa.
- Kuntien verotettavat tulot nousivat Saloa lukuun ottamatta kaikissa suurimmissa kaupungeissa vuosina 2010-2015. Verotettavat tulot kasvoivat suhteellisesti eniten Lappeenrannassa, Hämeenlinnassa ja Kuopiossa sekä vähiten Salon lisäksi Oulussa, Vantaalla ja Espoossa.

Kuntien verotettavat tulot €/asukas vuonna 2015

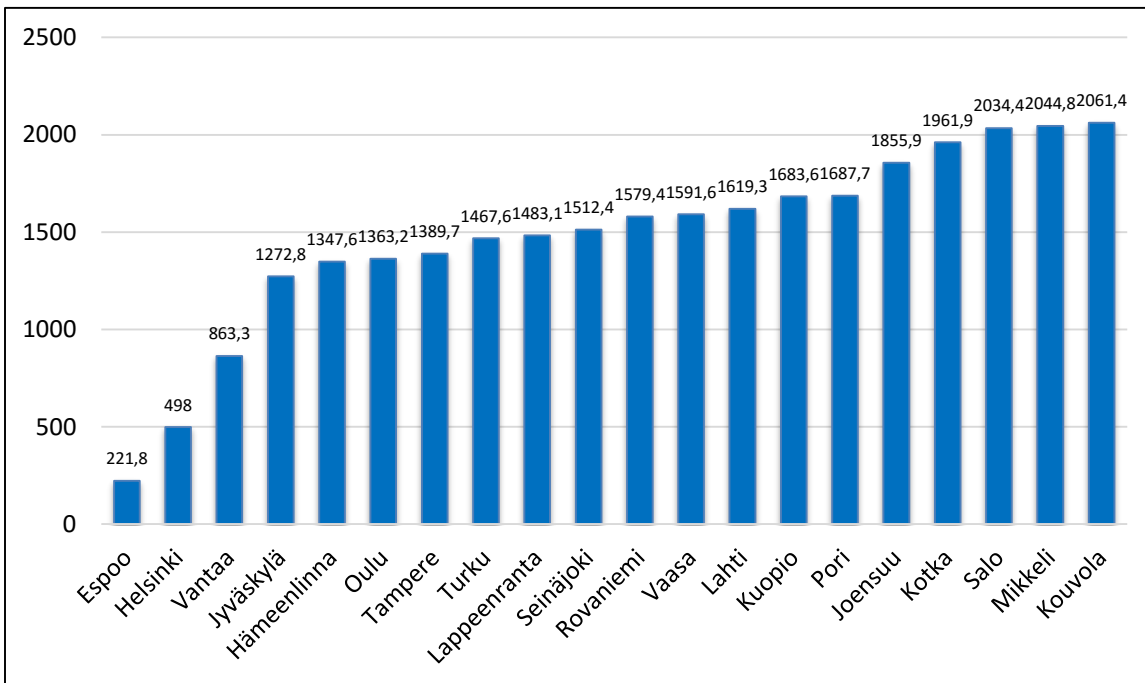
Kuntien verotettavat tulot muutos % vuosina 2010-2015

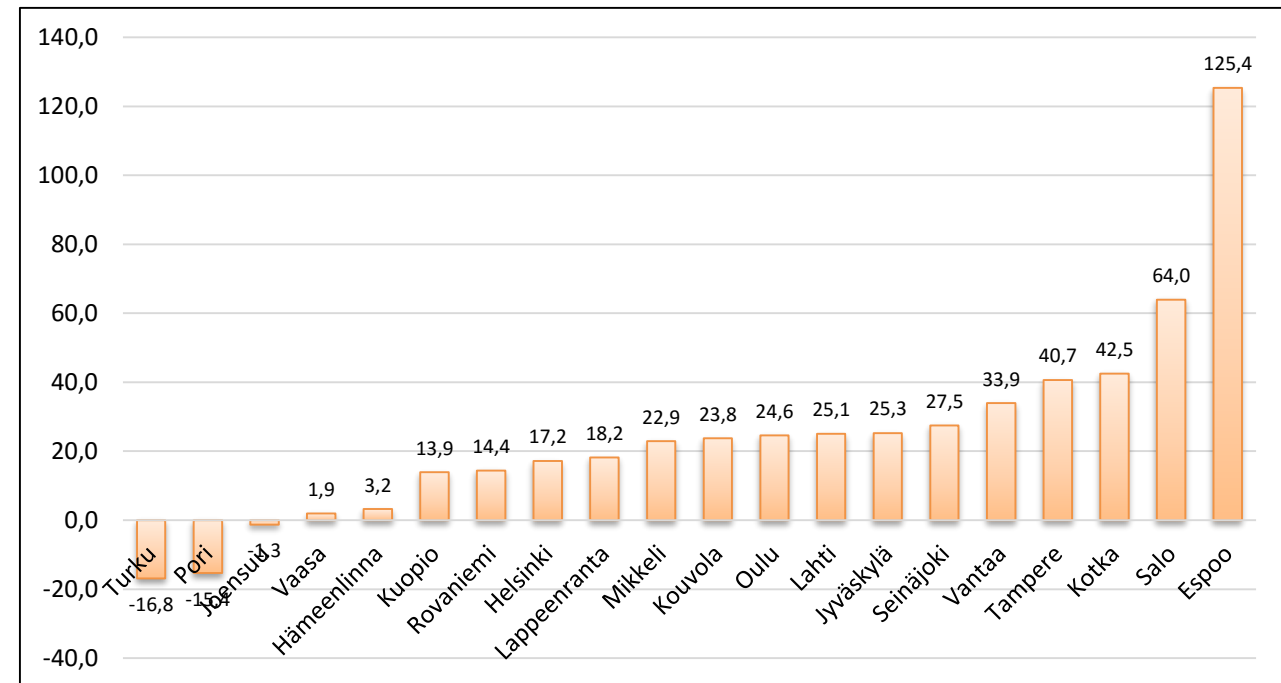
VALTIONOSUUS EUROINA ASUKASTA KOHDEN VUOSINA 2010-2016

- Muuttuja kuvaa valtionosuuksien määrää asukasta kohden laskettuna.
- Valtionosuus oli asukasta kohden laskettuna keskimäärin 1604 euroa vuonna 2016. Valtionosuuksien muutos oli koko maassa 16,3 % vuosina 2010-2016
- Valtionosuuksien määrässä asukasta kohden oli erittäin suuret erot 20 suurimman kaupungin kohdalla. Valtionosuus asukasta kohden laskettuna oli alhaisin pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa, Jyväskylässä, Hämeenlinnassa ja Oulussa. Valtionosuuksien määrä oli korkein Kouvolassa, Mikkelissä ja Salossa vuonna 2016. Espoon valtionosuus asukasta kohden oli noin yhdeksän kertaa alhaisempi kuin Kouvolassa ja Mikkelissä.
- Valtionosuuksien muutos oli negatiivinen eli valtionosuuksien määrä aleni Turussa, Porissa ja Joensuussa vuosien 2010-2016 välisenä aikana. Valtionosuuksien muutos oli korkein Espoossa, Salossa ja Kotkassa vuosina 2010-2016. Tosin Espoon valtionosuudet olivat muutoksen jälkeenkin ylivoimaisesti alhaisimmat 20 suurimman kaupungin joukossa.

Valtionosuus euroina asukasta kohden laskettuna vuonna 2016

Valtionosuuden muutos % euroina asukasta kohden laskettuna vuosina 2010-2016

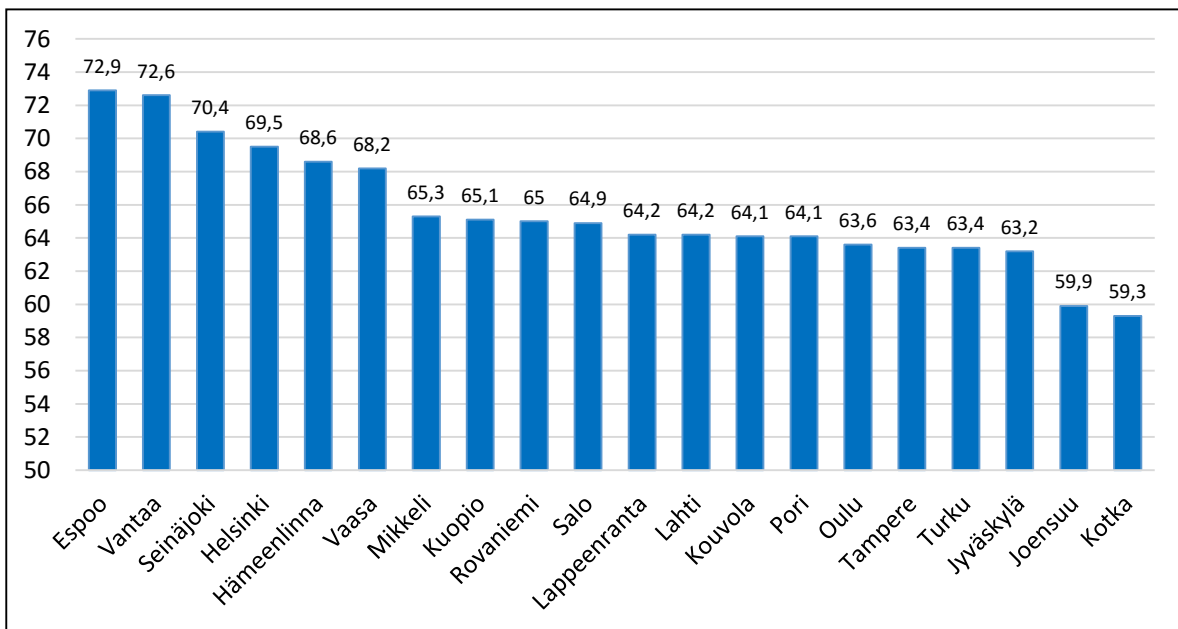

Työllisyys- ja työpaikkakehityksen muuttujat

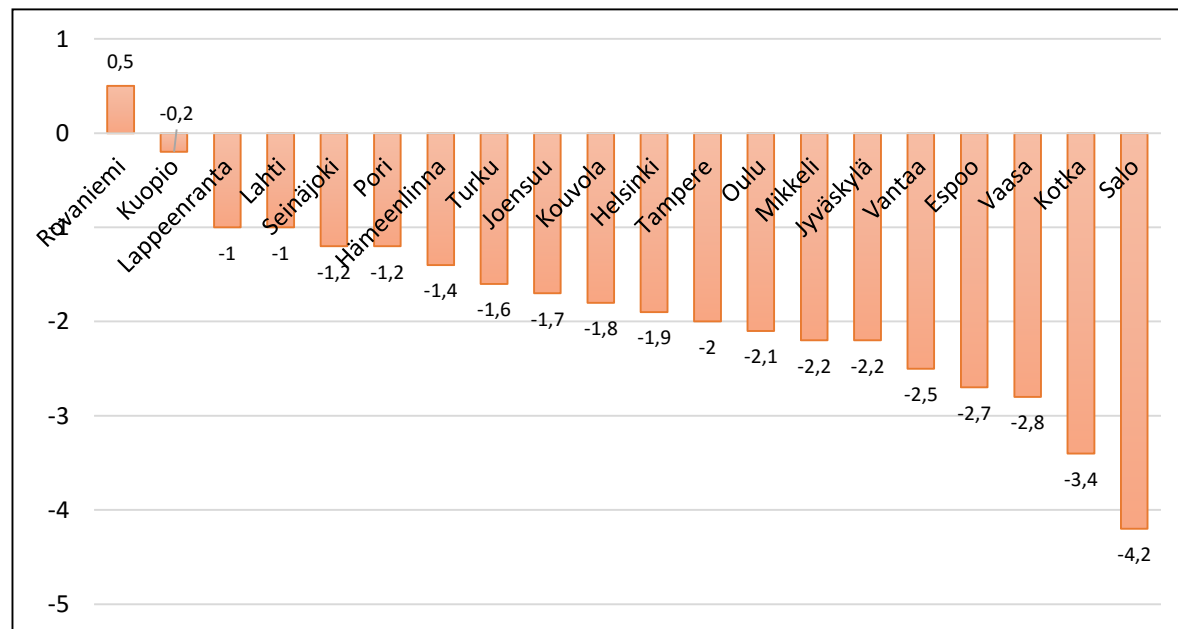
TYÖLLISYYSASTE (%) VUOSINA 2010-2015

- Muuttuja kuvaa alueen työllisyysastetta eli 18-64 –vuotiaiden työllisten osuutta suhteessa vastaavan ikäiseen väestöön vuosina 2010-2015
- Työllisyysaste oli koko maassa 67,6 % vuonna 2015
- Työllisyysaste oli korkein Espoossa, Vantaalla, Seinäjoella sekä alhaisin Kotkassa, Joensuussa ja Jyväskylässä vuonna 2015. Vain kaksi 20 suurimmasta kaupungista ylitti hallitusohjelman 72 %:in työllisyysastetavoitteen.
- Työllisyysaste koheni ainoastaan Rovaniemellä vuosina 2010-2015. Kuopion työllisyysasteen heikennys oli myös vähäinen. Työllisyysaste heikkeni suhteellisesti eniten Salossa, Kotkassa ja Vaasassa vuosien 2010-2015 aikana

Työllisyysaste (%) vuonna 2015

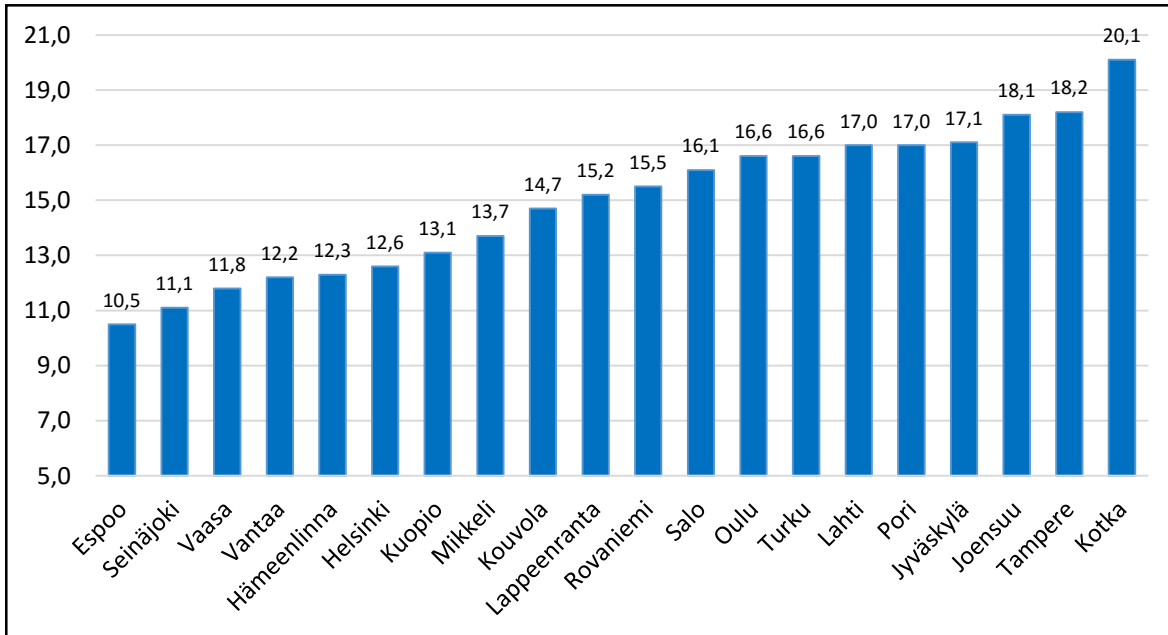
Työllisyysasteen muutos (%-yksikköä) vuosina 2010-2015

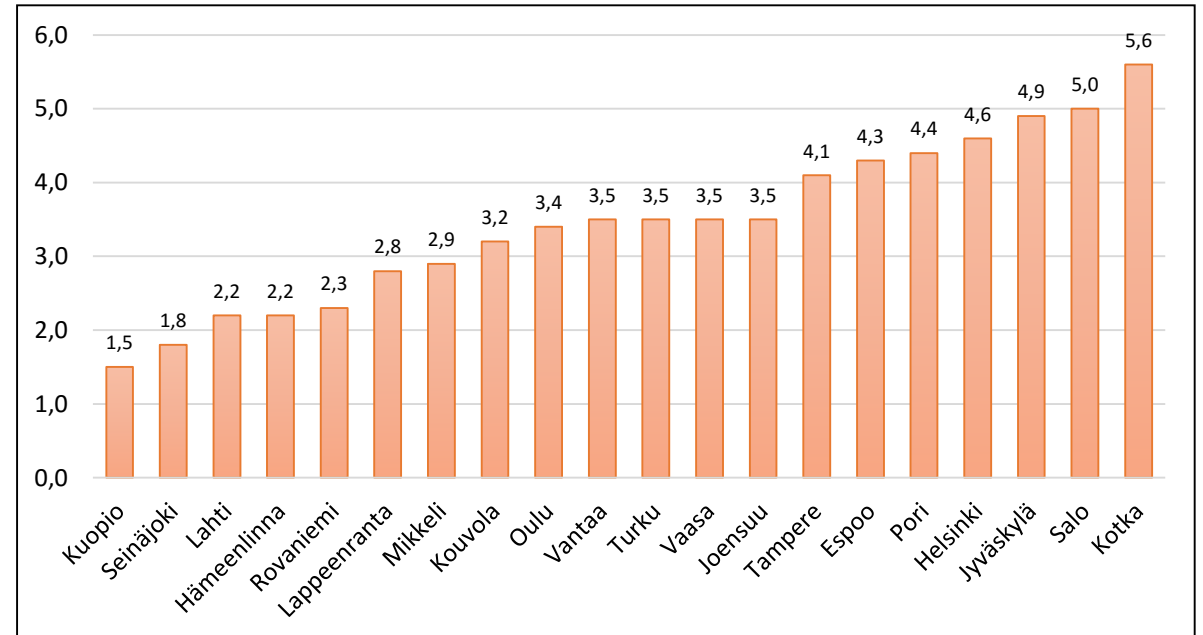
TYÖTTÖMYYSASTE (%) VUOSINA 2010-2016

- Muuttuja kuvaa alueen työttömyysastetta eli työttömien työnhakijoiden osuutta suhteessa 18-64 –vuotiaaseen työvoimaan vuosina 2010-2016
- Työttömyysasteen vuosikeskiarvo oli 13,2 % koko maassa vuonna 2016
- Työttömyysasteessa oli lähes kaksinkertaiset erot ääripäiden välillä. Työttömyysaste oli alhaisin Espoossa, Seinäjoella ja Vaasassa sekä korkein Kotkassa, Tampereella ja Joensuussa vuonna 2016
- Työttömyysaste nousi kaikissa 20 kaupungissa vuosien 2010-2016 välisenä aikana. Työttömyysaste kasvoi maltillisimmin Kuopiossa, Seinäjoella, Lahdessa ja Hämeenlinnassa sekä eniten Kotkassa, Salossa ja Jyväskylässä.

Työttömyysaste (%) vuonna 2016

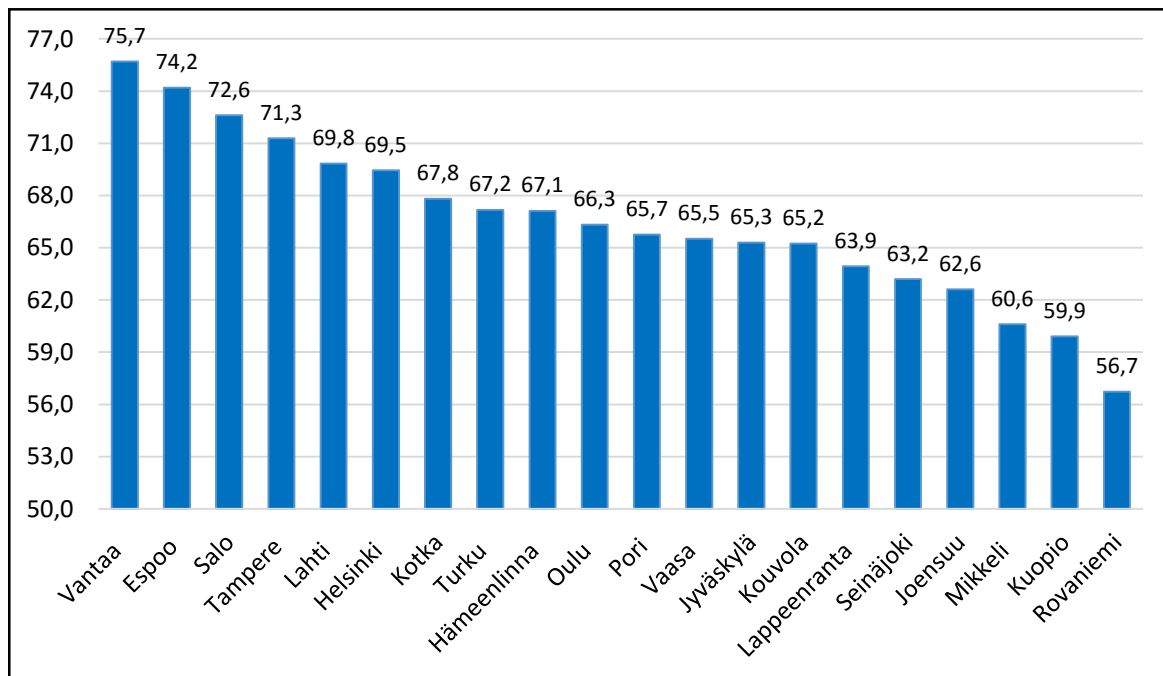
Työttömyysasteen muutos (%-yksikkö) vuonna 2010-2016

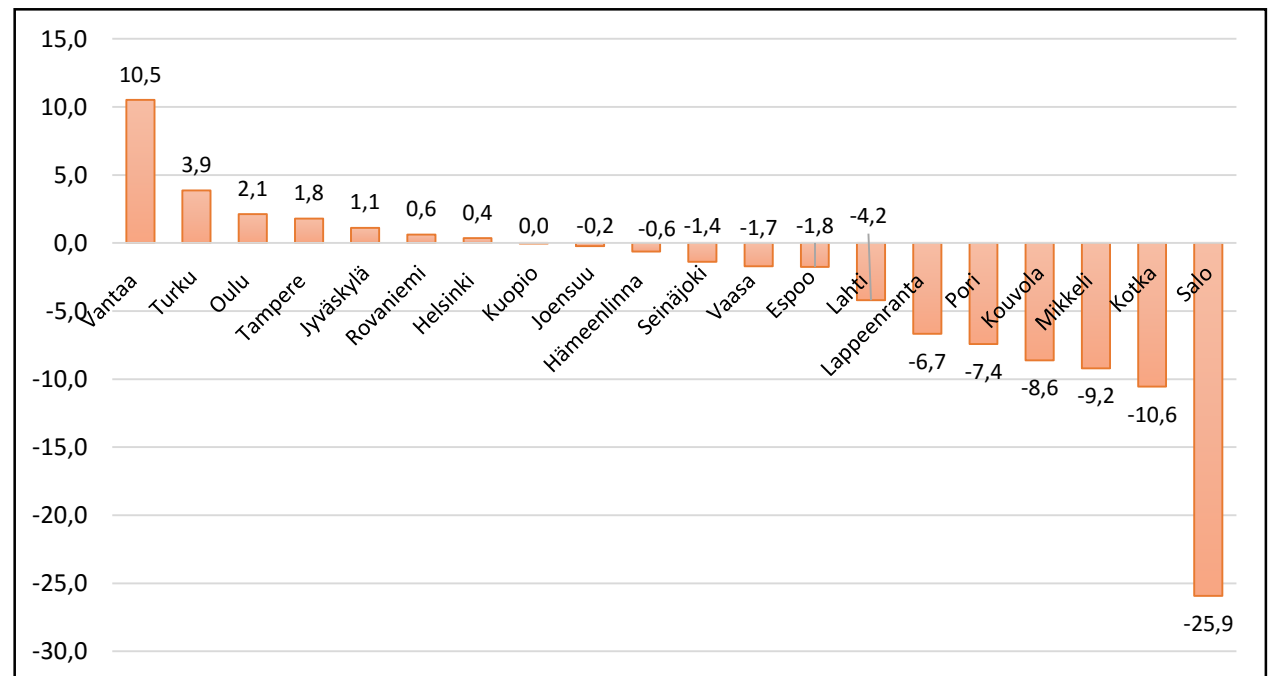
AVOIMEN SEKTORIN TYÖPAIKKAKEHITYS 20 SUURIMMASSA KAUPUNGISSA VUOSINA 2010-2015

- Avoimeen sektoriin luokitellaan alueen kaikki yksityisen sektorin työpaikat ja yrittäjät
- **Avoimen sektorin osuus kaikista työpaikoista oli 68,9 % koko maassa vuonna 2015.** Avoimen sektorin osuus alueen kaikista työpaikoista vaihteli Vantaan 75,7 %:sta Rovaniemen 56,7 %:iin vuonna 2015. **Avoimen sektorin osuus oli korkein Vantaalla, Espoossa ja Salossa** sekä alhaisin Rovaniemellä, Kuopiossa ja Mikkelissä.
- Avoimen sektorin työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista kasvoi 8 kaupungissa ja väheni 12 kaupungissa vuosina 2010-2015. **Avoimen sektorin työpaikkojen osuus kasvoi suhteellisesti ylivoimaisesti eniten Vantaalla ja sen jälkeen Turussa, Oulussa ja Tampereella.** Avoimen sektorin suhteellinen osuus taas väheni ylivoimaisesti eniten Salossa ja sen jälkeen Kotkassa, Mikkelissä ja Kouvolassa vuosina 2010-2015.

Avoimen sektorin työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista vuonna 2015

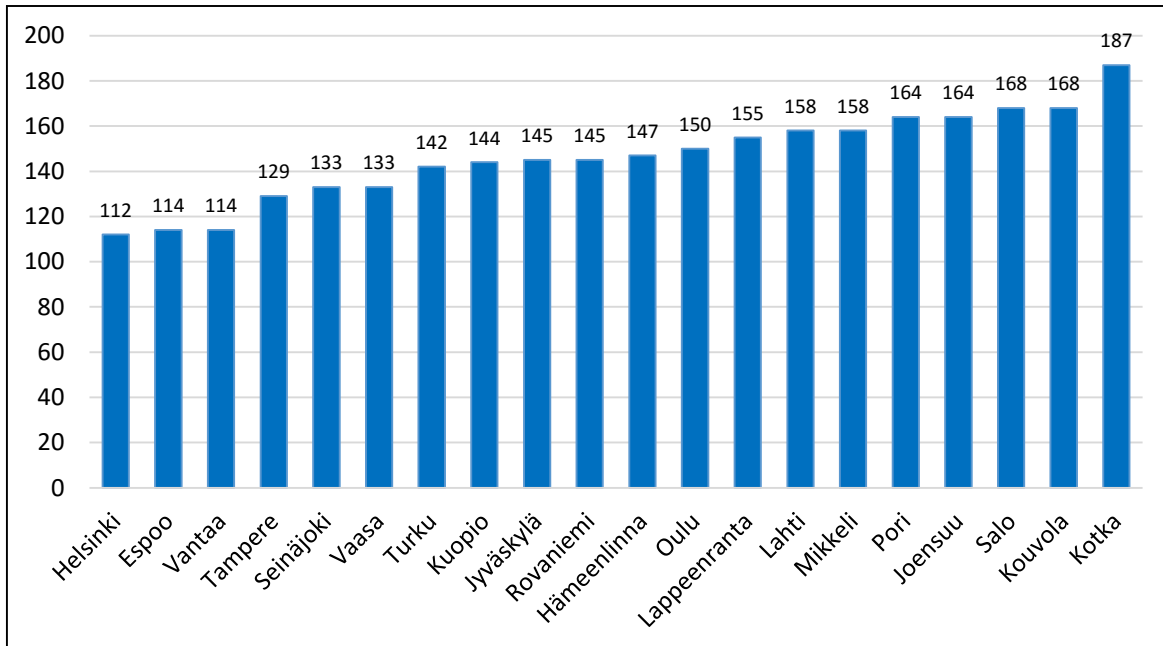
Avoimen sektorin työpaikkojen osuuden muutos (%) vuosina 2010-2015

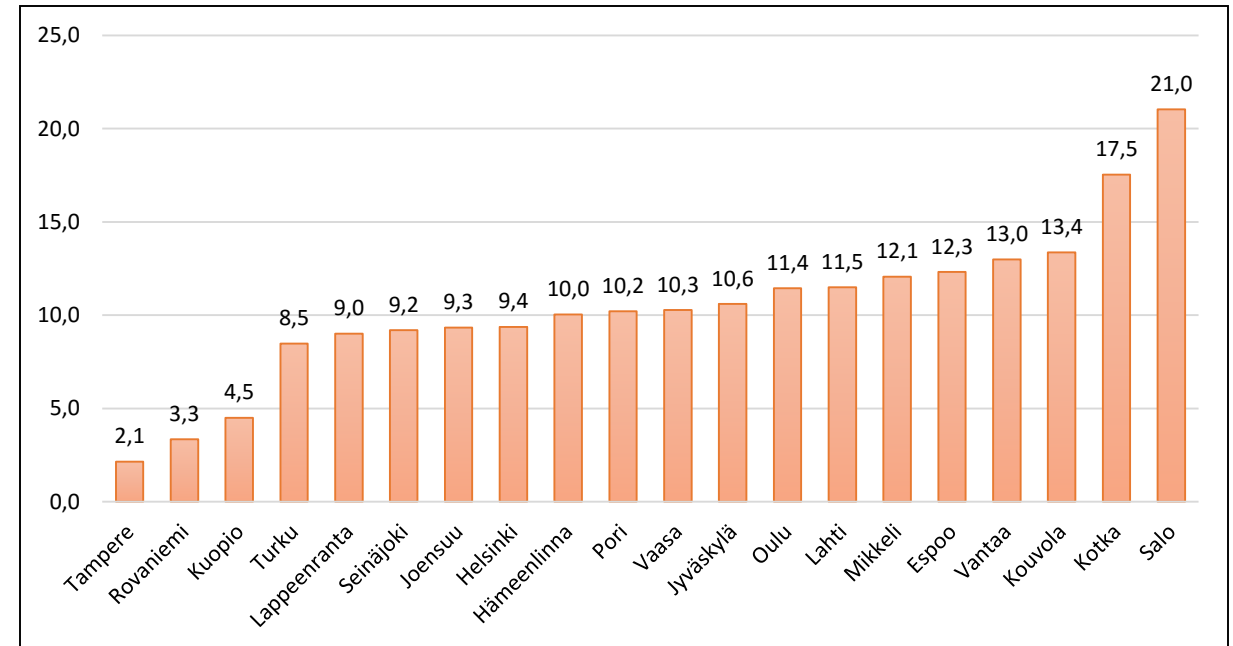
TALOUDELLINEN HUOLTOSUHDE VUOSINA 2010-2015

- Muuttuja kuvaa ei-työllisten määrän suhteessa työllisiin. Mitä alhaisempi suhdeluku on, sitä kilpailukykyisempi alue on taloudellisesta näkökulmasta. Esimerkiksi Porin suhdeluku oli 164 vuonna 2015 eli 100 työllistä henkilöä kohden oli 164 ei-työllistä henkilöä.
- Koko maan taloudellinen huoltosuhde oli 143,2 vuoden 2015 lopussa eli 100 työllistä kohden oli 143,2 ei-työllistä henkilöä. Seitsemän kaupungin taloudellinen huoltosuhde oli parempi kuin koko maan keskiarvo. Taloudellinen huoltosuhde oli kilpailukykyisin pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa, Tampereella, Seinäjoella ja Vaasassa. Taloudellinen huoltosuhde oli heikoin Kotkassa, Kouvola ja Salossa.
- Taloudellinen huoltosuhde heikkeni kaikissa kaupungeissa vuosina 2010-2015. Taloudellinen huoltosuhde heikkeni vähiten Tampereella, Rovaniemellä ja Kuopiossa sekä eniten Salossa, Kotkassa ja Kouvola.

Taloudellinen huoltosuhde vuonna 2015

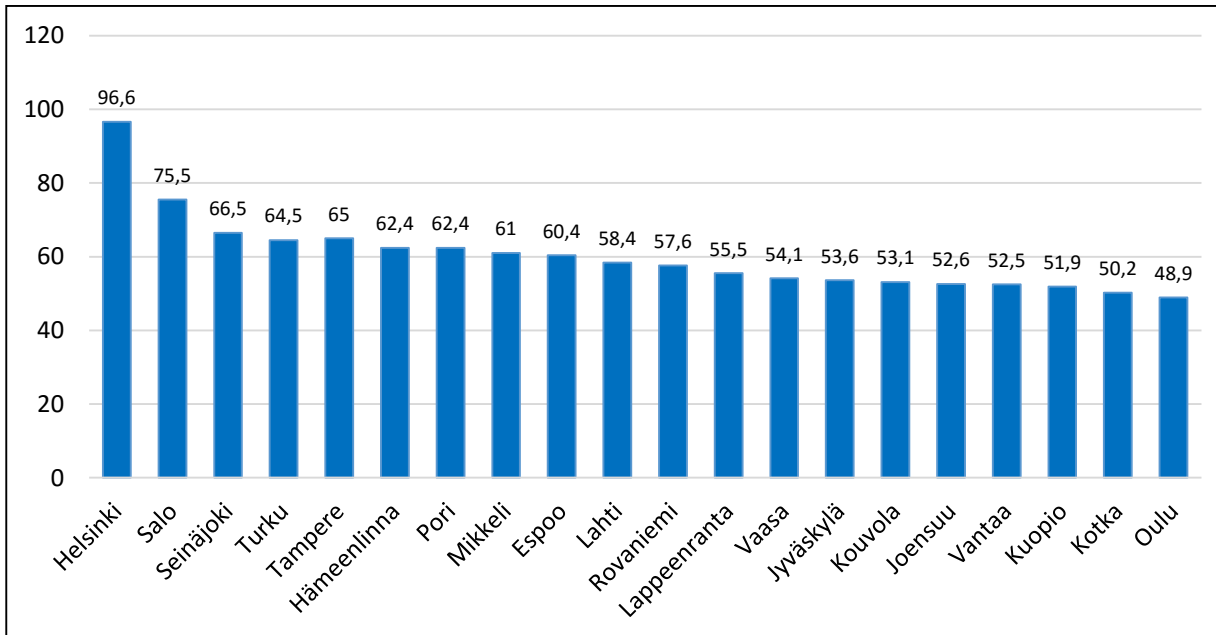
Taloudellisen huoltosuhteen muutos vuosina 2010-2015

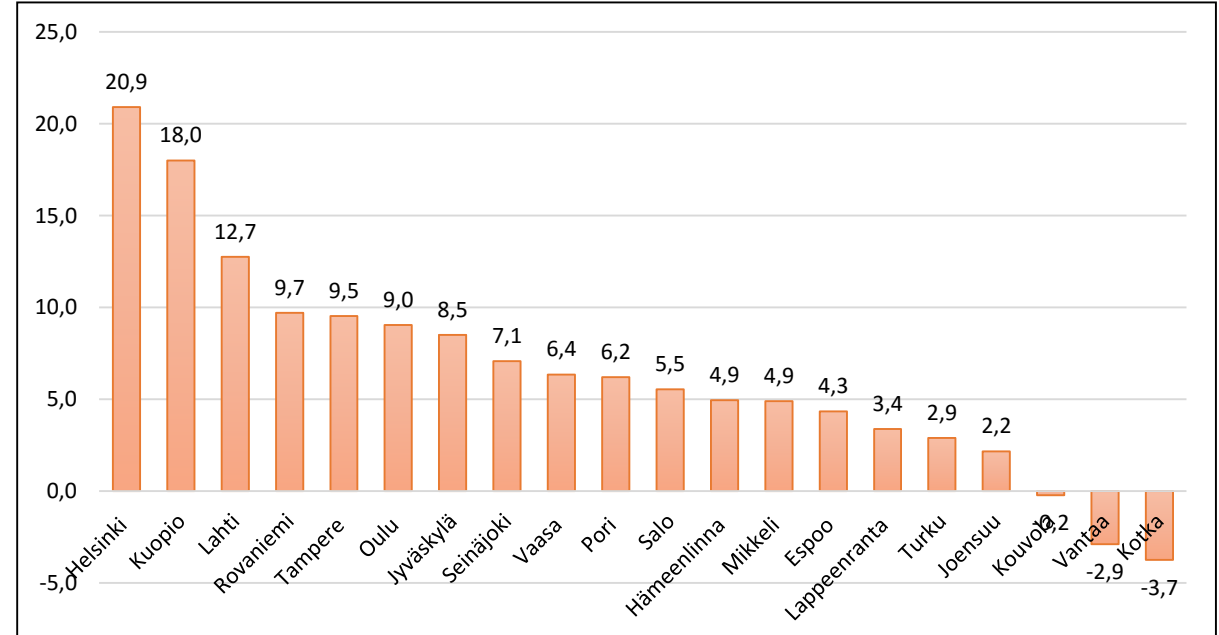
TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄN (YRITYSKANNAN) KEHITYS 2010-2017/1

- Muuttuja kuvaa alueella olevien toimivien yritysten (yrityskanta) määrää suhteessa alueen väestöpohjaan. Alueen arvo ilmaistaan promilleina tuhatta asukasta kohden.
- Koko maassa oli yhteensä 66,1 toimivaa yritystä keskiluvun tuhatta asukasta kohden.
- Koko maan keskiarvon ylitti vain kolme kaupunkia 20 suurimman kaupungin joukosta: Helsinki, Salo ja Seinäjoki. Helsingin yrityskanta suhteessa väestöpohjaan oli selvästi korkein suurimpien kaupunkien joukossa. Yrityskanta suhteessa väestöpohjaan oli alhaisin Oulussa, Kotkassa ja Kuopiossa. Helsingissä oli lähes kaksi kertaa enemmän toimivia yrityksiä suhteessa väestöpohjaan kuin Oulussa.
- Yrityskanta kasvoi kolmea kaupunkia lukuun ottamatta suurimmissa kaupungeissa vuosina 2010-2017. Toimivien yritysten määrä kasvoi suhteellisesti eniten Helsingissä, Kuopiossa ja Lahdessa. Toimivien yritysten määrä väheni Kotkassa, Vantaalla (!) ja Kouvolassa vuosina 2010-2017/1.

Toimivien yritysten määrä 1000 asukasta kohden vuonna 2017/1-kvartaali

Toimivien yritysten määrän muutos % vuosina 2010-2017/1-kvartaali

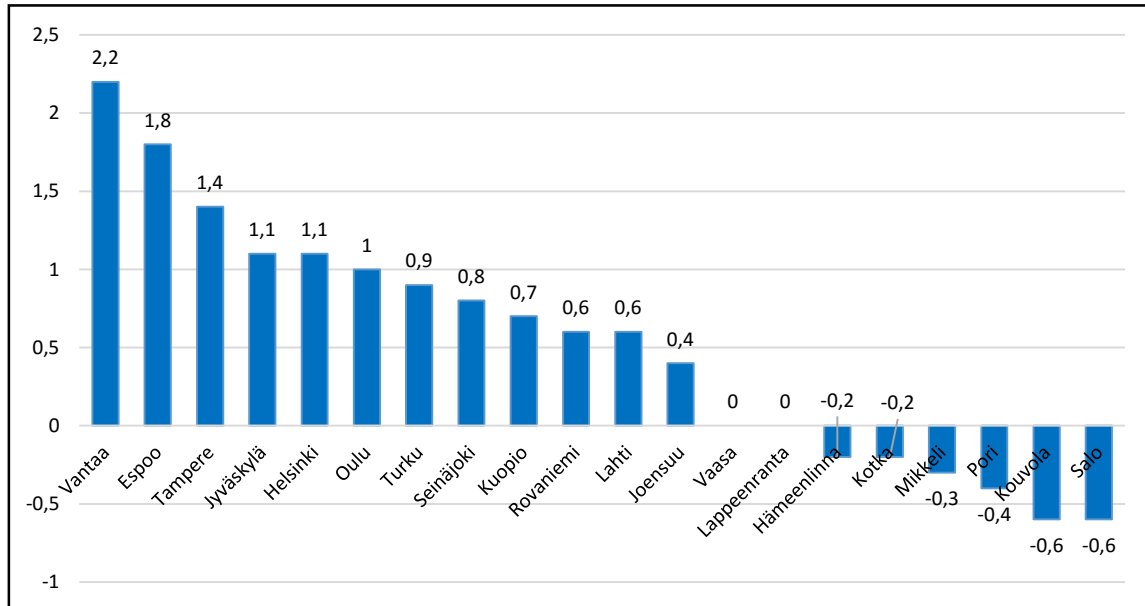

Vetovoimaan liittyvät muuttujat

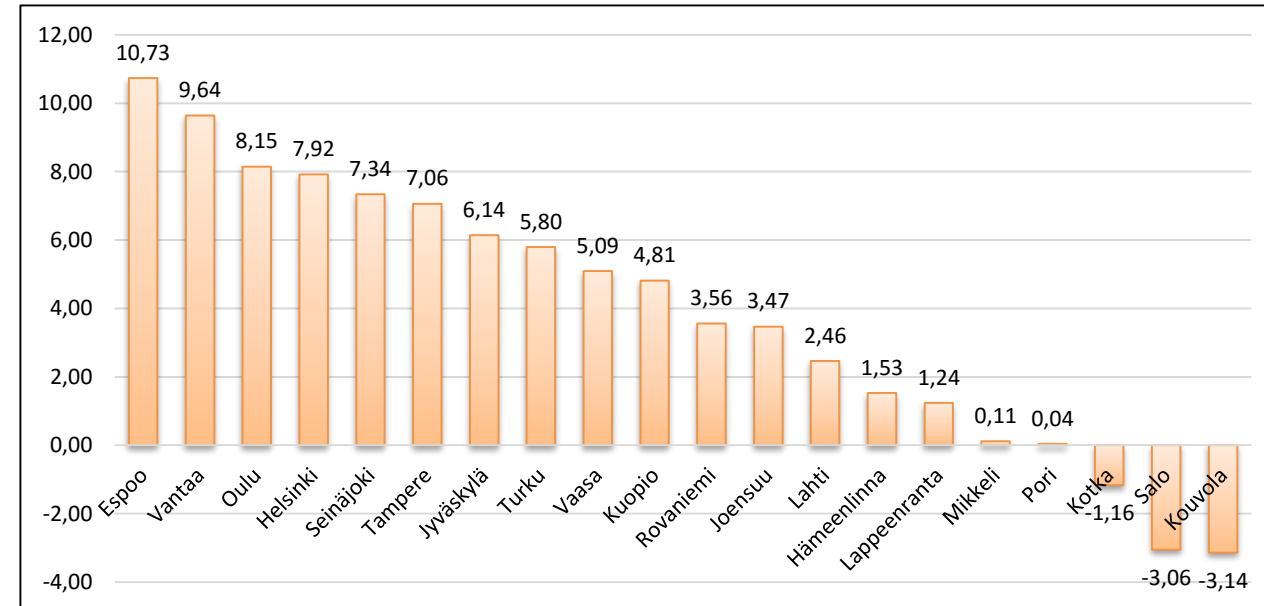
VÄESTÖMUUTOS (%) VUOSINA 2010-2016

- Muuttuja kuvaa kuntien väestömuutosta. Väestömuutos pitää sisällään luonnollisen väestönlisäyksen, kuntien välisen nettomuuton ja nettomaahanmuuton
- Koko maan väestömuutos (%) oli keskimäärin 0,3 % vuonna 2016 ja yhteensä 2,4 % vuosina 2010-2016.
- Väestömuutos ylitti 1 %:in kasvurajan Vantaalla, Espoossa, Tampereella, Jyväskylässä, Helsingissä ja Oulussa vuonna 2016. Väestömuutos oli negatiivinen kuudessa kaupungissa: Salossa, Kouvolassa, Porissa, Mikkelissä, Kotkassa ja Hämeenlinnassa. Vaasan ja Lappeenrannan väestölisäys oli nollassa.
- Väestömuutos oli suhteessa väestöpohjaan suurin Espoossa, Vantaalla ja Oulussa vuosina 2010-2016. 13 kaupunkia ylitti koko maan keskimääräisen väestömuutoksen. Väestömuutos jäi negatiiviseksi Kouvolassa, Salossa ja Kotkassa vuosina 2010-2016. Porin ja Mikkelin väestömuutos oli juuri ja juuri positiivinen

Väestömuutos (%) vuonna 2016

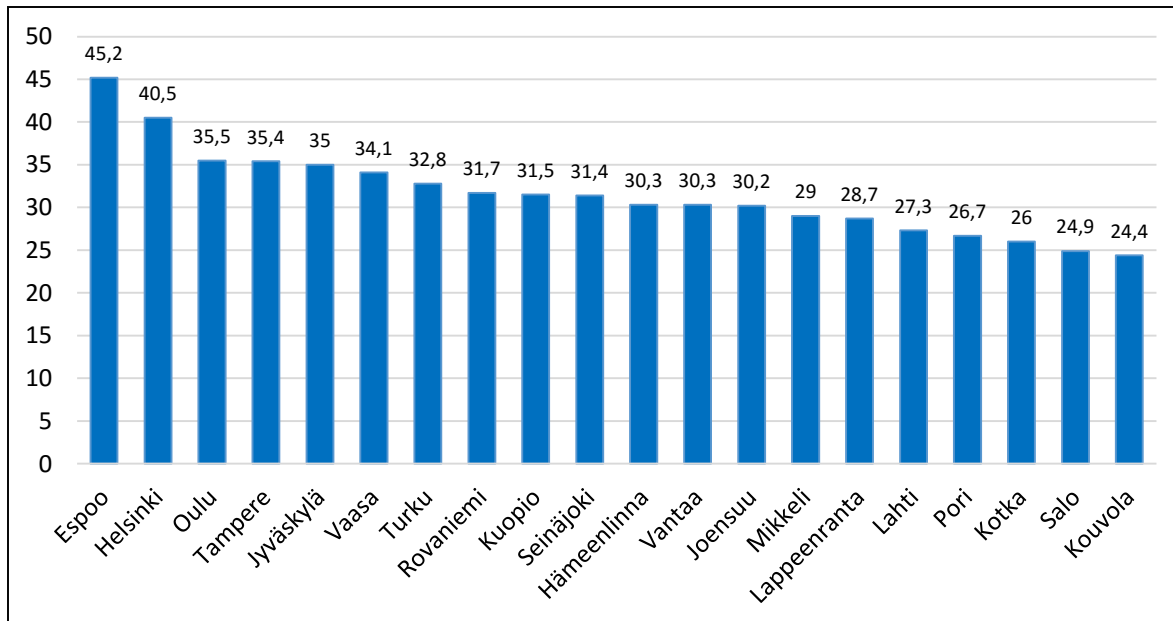
Väestömuutos (%) vuosina 2010-2016

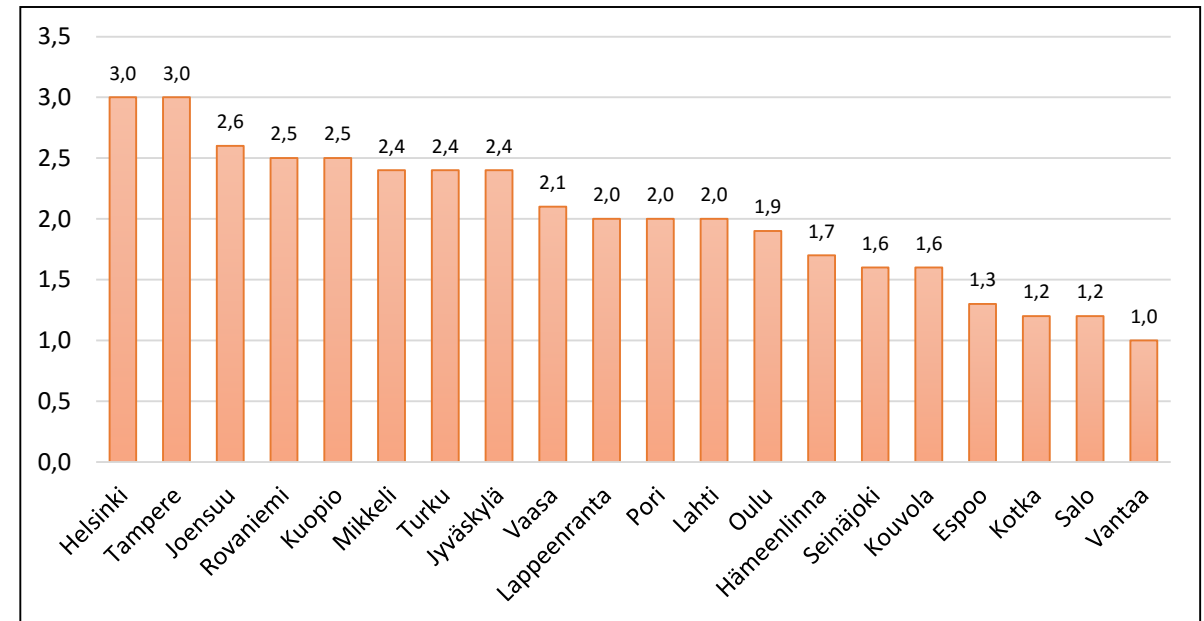
KORKEA-ASTEEN TUTKINNON SUORITTANEIDEN OSUUS 2010-2015

- Muuttuja kuvaa yli 15-vuotiaita korkea-asteen tutkinnon suorittaneita, joihin luokitellaan alimman korkea-asteen, alemman ja ylemmän korkeakouluasteen ja tutkijakouluasteen tutkinnon suorittaneet.
- Koko maassa korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 30 % yli 15-vuotiaasta väestöstä vuonna 2015
- Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli korkein Espoossa, Helsingissä ja Oulussa sekä alhaisin Kouvolassa, Salossa ja Kotkassa vuonna 2015.
- Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus kasvoi kaikissa kaupungeissa vuosina 2010-2015. Koulutettujen osuus kasvoi suhteellisesti eniten Helsingissä, Tampereella ja Joensuussa. Koulutettujen osuus kasvoi vähiten Vantaalla, Salossa ja Kotkassa.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus (%) vuonna 2015

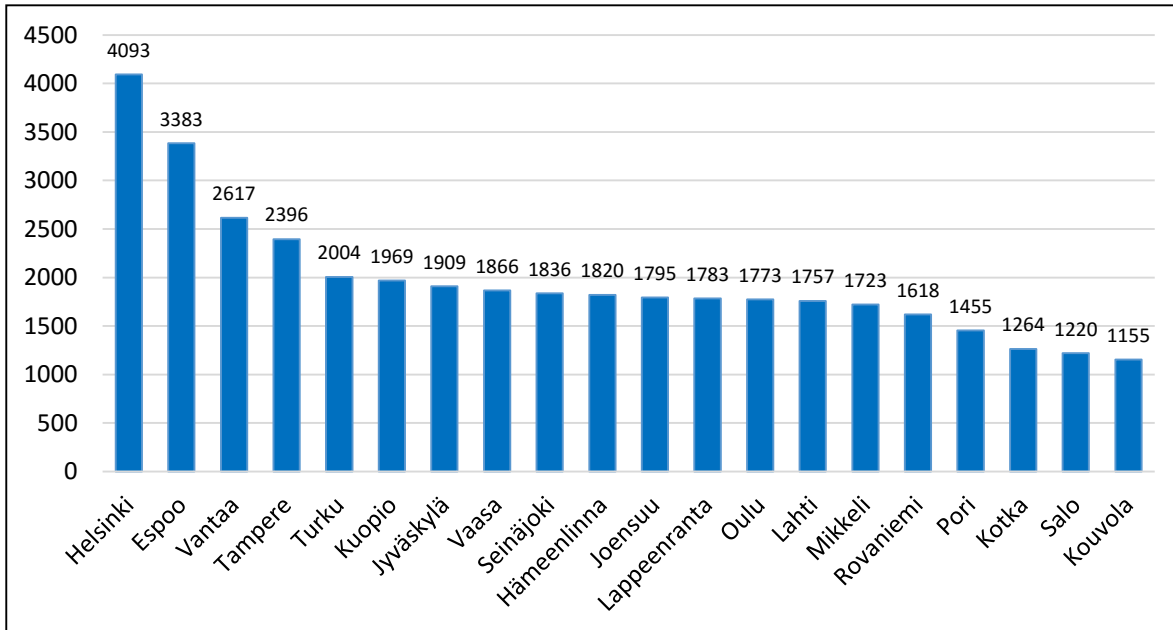
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden muutos (%-yksikköä) vuosina 2010-2015

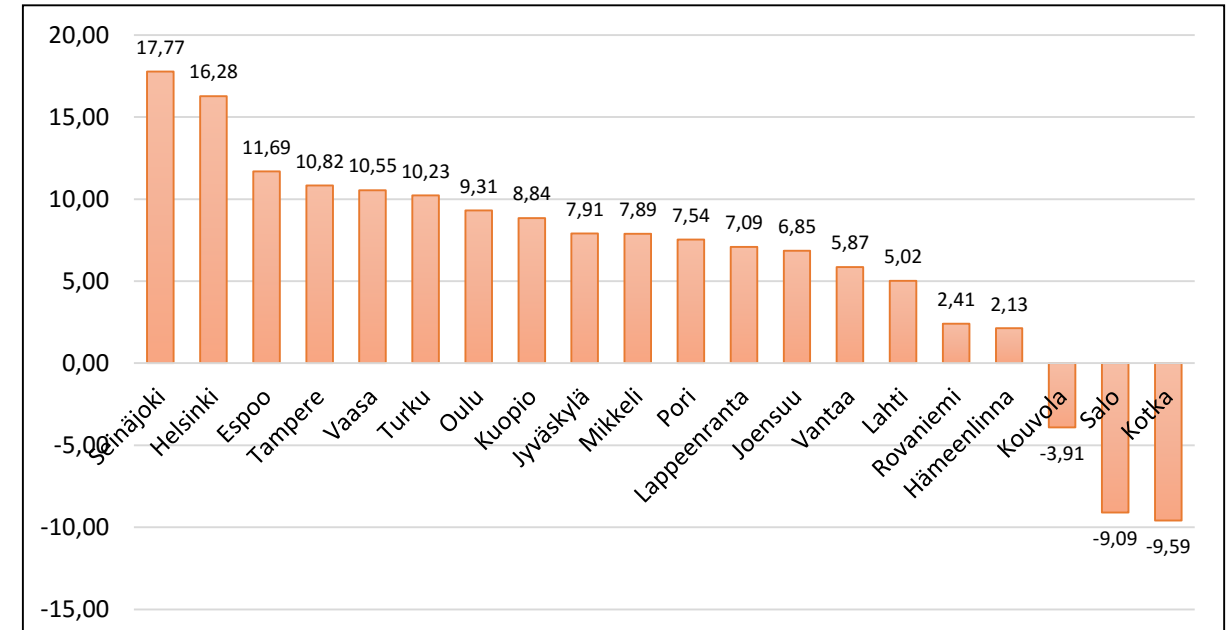
VANHOJEN OSAKEASUNTOJEN NELIÖHINNAT VUOSINA 2010-2016

- Vanhoja osakeasuntoja ovat ne asunnot, jotka eivät ole valmistuneet tilastovuonna tai sitä edeltävänä vuonna.
- Vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat olivat keskimäärin 2 298 euroa koko maassa vuonna 2016. Vanhojen osakeasuntojen neliöhintojen muutos% oli keskimäärin 8,9 prosenttia vuosina 2010-2016
- Neliöhinnat olivat korkeimmat pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa sekä Tampereella, Turussa ja Kuopiossa vuonna 2016. Neliöhinnat olivat alhaisimmat Kouvolassa, Salossa ja Kotkassa. Helsingin vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat olivat lähes neljä kertaa korkeammat kuin Kouvolassa.
- Vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat nousivat eniten Seinäjoella, Helsingissä ja Espoossa vuosina 2010-2016. Neliöhinnat laskivat kolmessa kaupungissa 2010-luvun kuluessa: Kotkassa, Salossa ja Kouvolassa

Vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat (€) vuonna 2016

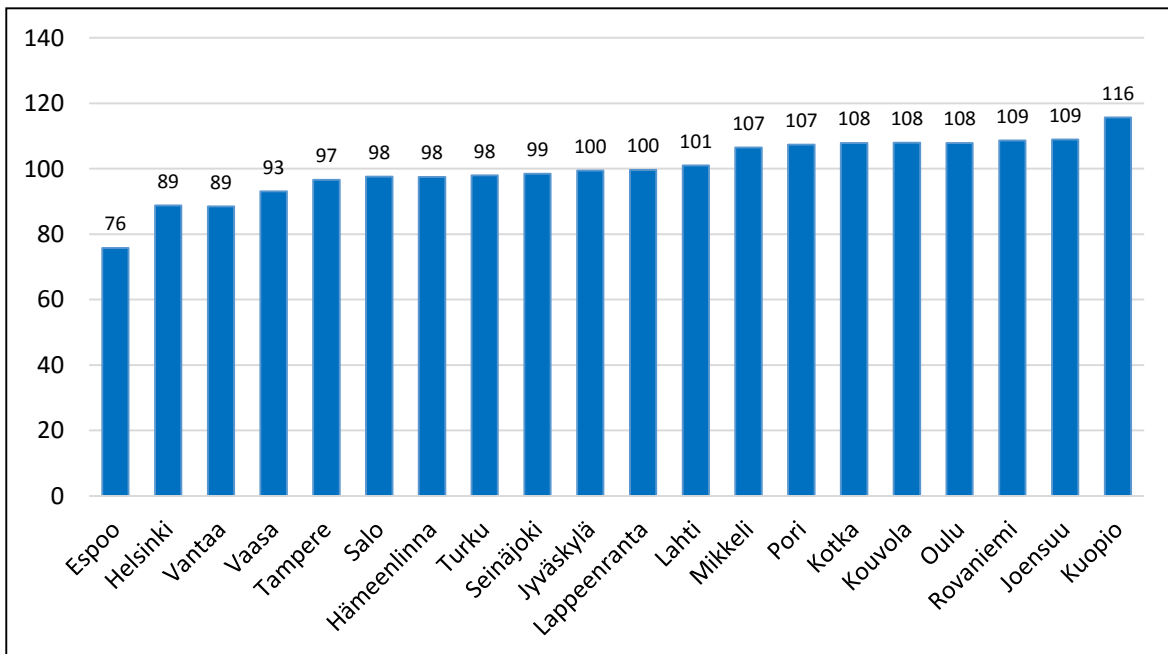
Vanhojen osakeasuntojen neliöhintojen muutos % vuosina 2010-2016

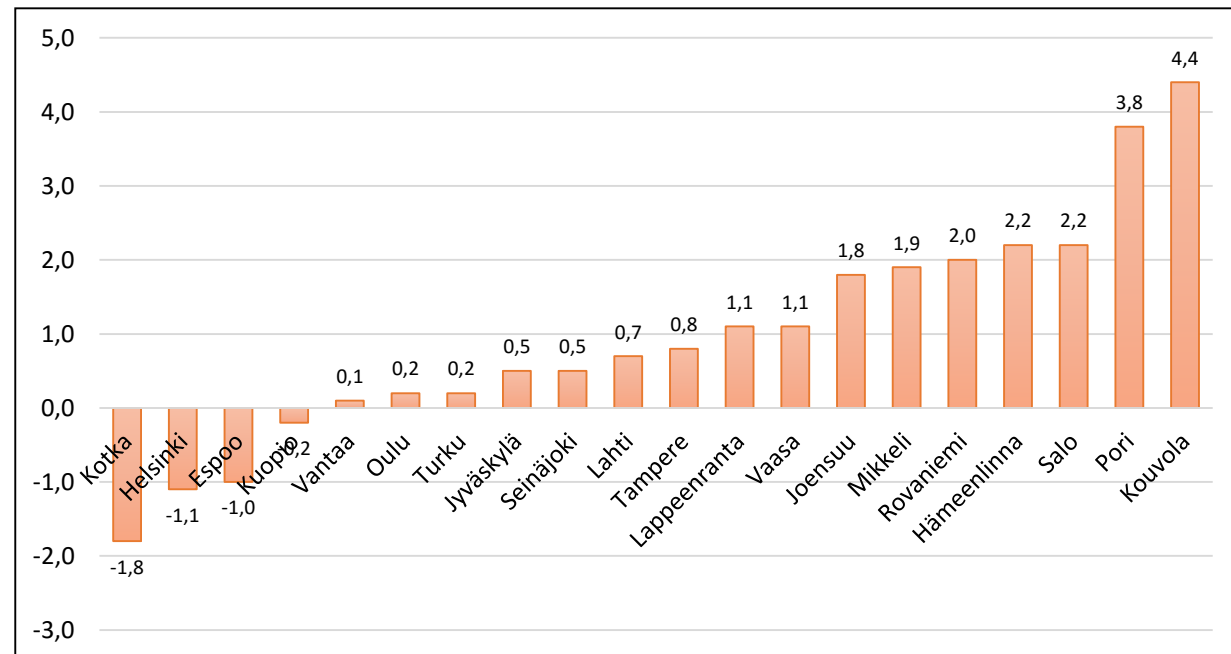
KELA:N SAIRASTAVUUSINDEKSI VUOSINA 2010-2016

- KELA:n sairastavuusindeksi kuvaa, miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan keskiarvoon (100). Indeksi perustuu kolmeen tilastomuuttujaan, jotka ovat kuolleisuus, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus työikäisistä (16-64 –vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuus väestöstä. Luvut on laskettu ikävakioituna. Yksinkertaistettuna: mitä alhaisempi indeksiluku on, sitä perusterveempää alueen väestö on suhteessa koko maan keskiarvoon.
- KELA:n sairastavuusindeksi oli 100 koko maassa vuonna 2016. Yhdeksän kuntaa alitti koko maan keskiarvon. Väestö oli indeksin mukaan perusterveintä pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa, Vaasassa ja Tampereella. Sairastavuus oli keskimääräistä suurempaa Kuopiossa, Joensuussa ja Rovanimellä vuonna 2016.
- KELA:n sairastavuudeksi koheni neljässä kaupungissa vuosina 2010-2016. Sairastavuusindeksin muutos oli positiivisin Kotkassa, Helsingissä, Espoossa ja Kuopiossa. Sairastavuusindeksi heikkeni suhteellisesti eniten Kouvolassa, Porissa ja Salossa vuosina 2010-2016.

Kelan sairastavuusindeksi vuonna 2016

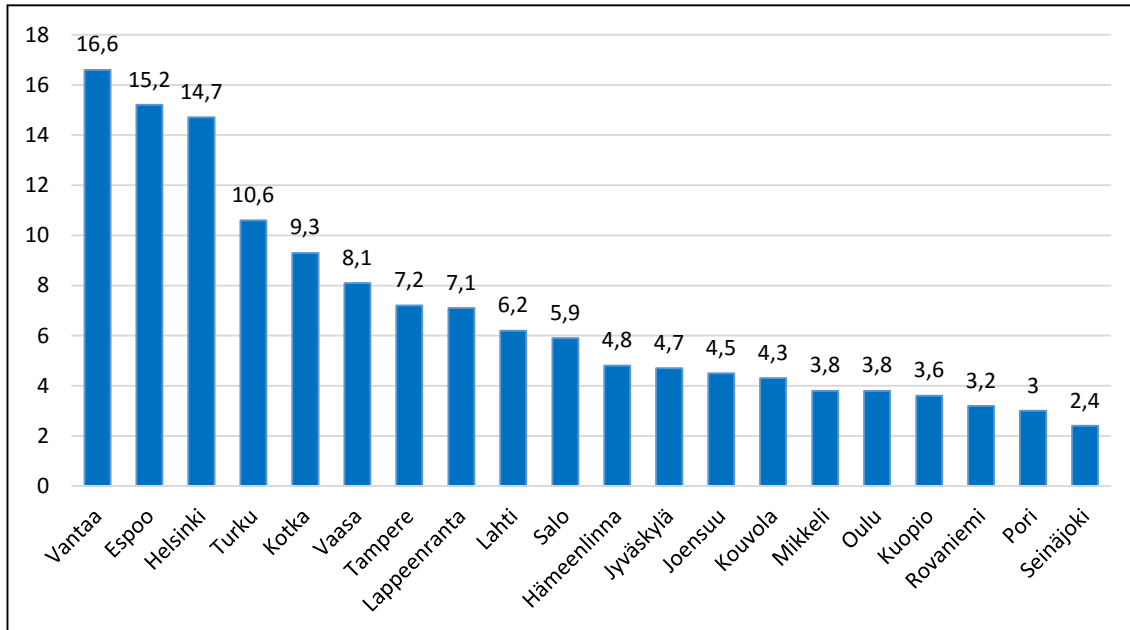
Kelan sairastavuusindeksin muutos vuosina 2010-2016

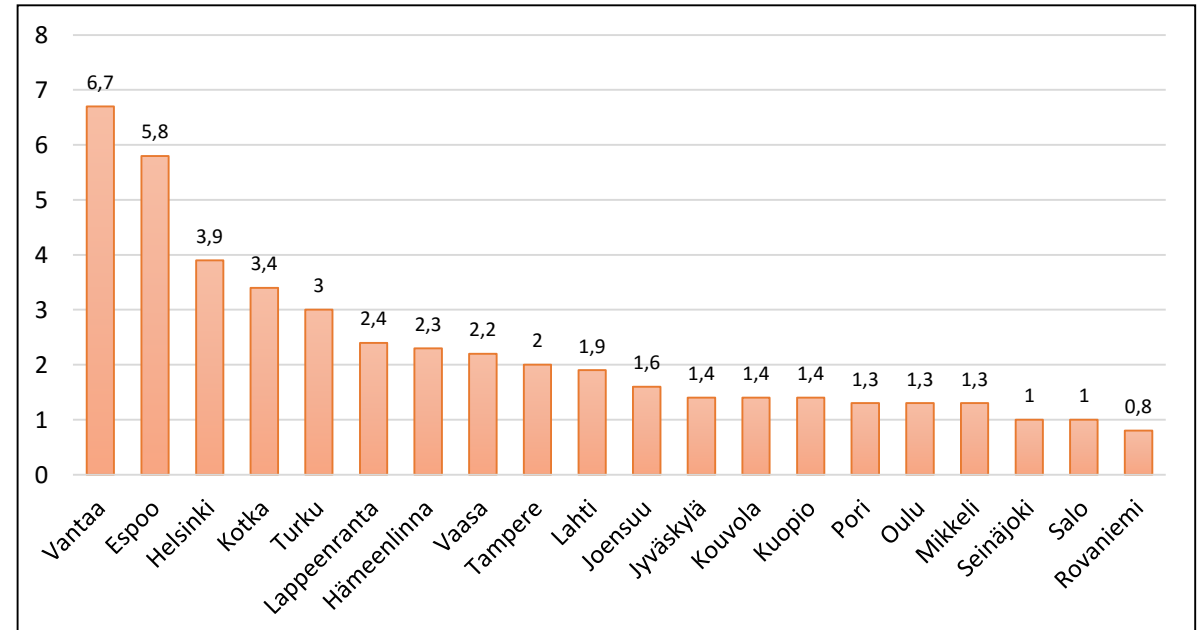
VIERASKIELISTEN OSUUS (%) VÄESTÖSTÄ VUOSINA 2010-2016

- Muuttuja kuvaa, kuinka paljon kunnassa on henkilöitä, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea
- Vieraskielisten osuus oli keskimäärin 6,4 % koko maassa vuonna 2016.
- Vieraskielisten osuus väestöstä oli korkein pääkaupunkiseudun kunnissa, Turussa, Kotkassa ja Vaasassa vuonna 2016. Vieraskielisten osuus oli alhaisin Seinäjoella, Porissa ja Rovaniemellä. Kaupunkien välillä oli merkittävät erot: Vantaalla on vieraskielisiä noin seitsemän kertaa enemmän kuin Seinäjoella
- Vieraskielisten osuus väestöstä kasvoi kaikissa kaupungeissa vuosina 2010-2016. Eniten vieraskielisten osuus väestöstä kasvoi pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa, Kotkassa, Turussa ja Lappeenrannassa sekä vähiten Rovaniemellä, Salossa ja Seinäjoella vuosina 2010-2016.

Vieraskielisten osuus (%) väestöstä vuonna 2016

Vieraskielisten osuuden muutos (%-yksikköä) vuosina 2010-2016

III Tulokset

Kaupunkien summapisteet 15 + 15muuttujien sijoitusten perusteella

RAKENNEDYNAMIIKAN TULOKSET

SIJOITUS	KAUPUNKI	SUMMAPISTEET
1.	Espoo	46
2.	Helsinki	58
3.	Vantaa	71
4.	Tampere	110
5.	Vaasa	113
6.	Hämeenlinna	123
7.	Seinäjoki	126
8.	Turku	128
9.	Lappeenranta	161
10.	Oulu	165
11.	Rovaniemi	171
12.	Jyväskylä	174
13.	Kuopio	182
14.	Salo	194
15.	Lahti	196
16.	Mikkeli	210
17.	Pori	217
18.	Kouvola	218
19.	Joensuu	228
20.	Kotka	229

MUUTOSDYNAMIIKAN TULOKSET

SIJOITUS	KAUPUNKI	SUMMAPISTEET
1.	Kuopio	90
2.	Turku	108
3.	Helsinki	110
4.	Rovaniemi	124
5.	Lappeenranta	126
6.	Hämeenlinna	130
7.	Seinäjoki	133
8.	Joensuu	135
9.	Tampere	138
10.	Jyväskylä	151
11.	Lahti	154
12.	Pori	161
13.	Oulu	161
14.	Mikkeli	167
15.	Vaasa	171
16.	Vantaa	176
17.	Espoo	191
18.	Kotka	206
19.	Kouvola	210
20.	Salo	271

Kaupunkien summapisteet rakenne- ja muutosdynamiikan tulosten perusteella

SIJOITUS	KAUPUNKI	RAKENNEDYNAMIIKKA	MUUTOSDYNAMIIKKA	SUMMAPISTEET YHTEENSÄ
1.	Helsinki	58	110	168
2.	Espoo	46	191	237
3.	Turku	128	108	243
4.	Tampere	110	138	249
5.	Vantaa	71	176	251
6.	Hämeenlinna	123	130	255
7.	Seinäjoki	126	133	260
8.	Kuopio	182	90	276
9.	Vaasa	113	171	288
10.	Lappeenranta	161	126	289
11.	Rovaniemi	171	124	296
12.	Jyväskylä	174	151	329
13.	Oulu	165	161	330
14.	Lahti	196	154	355
15.	Joensuu	228	135	368
16.	Mikkeli	210	167	381
17.	Pori	217	161	383
18.	Kouvola	218	210	432
19.	Kotka	229	206	436
20.	Salo	194	271	469

RAKENNEDYNAMIIKKAAN LIITTYVIEN MUUTTUJIEN TULOKSET

Kaupunki	BKT per asukas 2014 seuduittain	Tulonsaajien mediaanitulot vuodessa 2015	Kuntien konsernivelka per asukas 2015	Kuntien verotettavat tulot 2015	Valtionosuus euroina asukasta kohden 2016	Työllisyysaste % 2015	Työttömyysaste % 2016	Avoimen sektorin työpaikkojen % osuus kaikista työpaikoista 2015	Taloudellinen huoltosuhde 2015	Toimivien yritysten määrä 1000 asukasta kohden 2016	Väestömuutos % 2016	Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus % 2015	Vanhoiden osakeasuntojen neliohinnat 2016	Kelan sairastavuusindeksi 2016	Vieraskielisten osuus % 2016
Helsinki	50741,2	23354	7977,1	4883,6	498	69,5	12,6	69,45	112	96,8	1,1	40,5	4093	89	14,7
Espoo	50741,2	30176,4	10000	5166,1	221,8	72,9	10,5	74,2	114	60,4	1,8	45,2	3383	76	15,2
Tampere	37020,6	22662,9	5371,6	3939,5	1389,7	63,4	18,2	71,28	129	65	1,4	35,4	2396	97	7,2
Vantaa	50741,2	27751,2	9738,2	4352,3	863,3	72,6	12,2	75,69	114	52,5	2,2	30,3	2617	89	16,6
Oulu	34282,9	23521,3	4417,4	3698,1	1363,2	63,6	16,6	66,32	150	48,9	1	35,5	1773	108	3,8
Turku	37907,9	21783,9	6823,9	3931,4	1467,6	63,4	16,6	67,18	142	64,5	0,9	32,8	2004	98	10,6
Jyväskylä	31757	22411,2	7869,2	3570,5	1272,8	63,2	17,1	65,3	145	53,6	1,1	35	1909	100	4,7
Lahti	30783,1	22255,7	8377,2	3766,8	1619,3	64,2	17	69,83	158	58,4	0,6	27,3	1757	101	6,2
Kuopio	34368,1	22791,2	8082,8	3807	1683,6	65,1	13,1	59,9	144	51,9	0,7	31,5	1969	116	3,6
Kouvola	30627,6	23660,4	4049,1	3875,6	2061,4	64,1	14,7	65,24	168	53,1	-0,6	24,4	1155	108	4,3
Pori	31620,8	22298,9	5482,8	3612,7	1687,7	64,1	17	65,75	164	62,4	-0,4	26,7	1455	107	3
Joensuu	31815,9	20705,5	5150,1	3469,5	1855,9	59,9	18,1	62,61	164	52,6	0,4	30,2	1795	109	4,5
Lappeenranta	37145,6	23028,6	7357,3	4075	1483,1	64,2	15,2	63,94	155	55,5	0	28,7	1783	100	7,1
Hämeenlinna	33194,8	24222,9	5657,1	4089,3	1347,6	68,6	12,3	67,12	147	62,4	-0,2	30,3	1820	98	4,8
Vaasa	42624	24078,1	7808	4114,5	1591,6	68,2	11,8	65,52	133	54,1	0	34,1	1866	93	8,1
Rovaniemi	32651,1	23686,4	3189	3903,5	1579,4	65	15,5	56,73	145	57,6	0,6	31,7	1618	109	3,2
Seinäjoki	33378,3	24762,8	7070,7	3962	1512,4	70,4	11,1	63,19	133	66,5	0,8	31,4	1836	99	2,4
Mikkeli	31553,8	22473,6	8105,3	3645,9	2044,8	65,3	13,7	60,61	158	61	-0,3	29	1723	107	3,8
Kotka	34319,2	22389,1	10585,1	3885,9	1961,9	59,3	20,1	67,81	187	50,2	-0,2	26	1264	108	9,3
Salo	25350,1	21896	3633,5	3608,9	2034,4	64,9	16,1	72,61	168	75,5	-0,6	24,9	1220	98	5,9

MUUTOSDYNAMIIKKAAN LIITTYVIEN MUUTTUJIEN TULOKSET

Kaupunki	BKT per asukas muutos% vuosina 2010-2014 seuduittain	Tulonsaajien mediaanitulot vuodessa muutos% 2010-2015	Konserninelan muutos% 2010-2015	Verotettavat tulot per asukas muutos% 2010-2015	Valtionosuuden muutos% euroina asukasta kohden 2010-2016	Työllisyysasteen muutos %-yksikköä 2015-2010	Työttömyysasteen muutos %-yksikköä 2016-2010	Avoimen sektorin työpaikkojen muutos% 2010-2015	Taloudellinen huoltosuhte muutos% 2010-2015	Toimivien yritysten määrän muutos % 2010-2017/1	Väestömuutos% 2010-2016	Korkea-asteen tutkinon suorittaneiden osuuden muutos% 2015-2010	Vanhoiden osakeasuntojen neliohintojen muutos% 2010-2016	KELA:n sairastavuusindeksi muutos 2016-2010	Vieraskielisten osuuden muutos %-yksikköä 2010-2016
Helsinki	4,6	9,2	15,3	14,7	17,2	-1,9	4,6	0,4	9,4	20,9	7,92	3	16,28	-1,1	3,9
Espoo	4,6	7,7	90,4	8,2	125,4	-2,7	4,3	-1,8	12,3	4,3	10,73	1,3	11,69	-1	5,8
Tampere	4,7	10,8	52,3	10,8	40,7	-2	4,1	1,8	2,1	9,5	7,06	3	10,82	0,8	2
Vantaa	4,6	7,2	15,1	8,2	33,9	-2,5	3,5	10,5	13	-2,9	9,64	1	5,87	0,1	6,7
Oulu	-1,2	9,0	23,2	8,1	24,6	-2,1	3,4	2,1	11,4	9	8,15	1,9	9,31	0,2	1,3
Turku	17,8	8,5	4,4	14,1	-16,8	-1,6	3,5	3,9	8,5	2,9	5,8	2,4	10,23	0,2	3
Jyväskylä	12,8	10,2	17,3	10,8	25,3	-2,2	4,9	1,1	10,6	8,5	6,14	2,4	7,91	0,5	1,4
Lahti	10,4	11,4	74,6	18,1	25,1	-1	2,2	-4,2	11,5	12,7	2,46	2	5,02	0,7	1,9
Kuopio	11,9	13,2	48,5	19,9	13,9	-0,2	1,5	0,0	4,5	18	4,81	2,5	8,84	-0,2	1,4
Kouvola	0,2	11,2	26,7	18,7	23,8	-1,8	3,2	-8,6	13,4	-0,2	-3,14	1,6	-3,91	4,4	1,4
Pori	12,2	13,3	38,6	18,9	-15,4	-1,2	4,4	-7,4	10,2	6,2	0,04	2	7,54	3,8	1,3
Joensuu	19,9	13,2	27	16,6	-1,3	-1,7	3,5	-0,2	9,3	2,2	3,47	2,6	6,85	1,8	1,6
Lappeenranta	18,2	12,9	23,6	25,8	18,2	-1	2,8	-6,7	9	3,4	1,24	2	7,09	1,1	2,4
Hämeenlinna	18,0	11,9	8,6	23,8	3,2	-1,4	2,2	-0,6	10	4,9	1,53	1,7	2,13	2,2	2,3
Vaasa	2,6	9,9	67,4	9,0	1,9	-2,8	3,5	-1,7	10,3	6,4	5,09	2,1	10,55	1,1	2,2
Rovaniemi	10,9	15,5	33,1	17,7	14,4	0,5	2,3	0,6	3,3	9,7	3,56	2,5	2,41	2	0,8
Seinäjoki	11,7	10,7	38,1	19,4	27,5	-1,2	1,8	-1,4	9,2	7,1	7,34	1,6	17,77	0,5	1
Mikkeli	16,3	13,0	24,4	17,2	22,9	-2,2	2,9	-9,2	12,1	4,9	0,11	2,4	7,89	1,9	1,3
Kotka	24,3	9,3	10,2	14,3	42,5	-3,4	5,6	-10,6	17,5	-3,7	-1,16	1,2	-9,59	-1,8	3,4
Salo	-32,3	7,7	34,7	-5,3	64	-4,2	5	-25,9	21	5,5	-3,06	1,2	-9,09	2,2	1

IV Kokoavat tulkinnot

Kokoavat tulkinnot 1 (2)

- **ANALYYSIN TAUSTA JA TOTEUTTAMINEN:** Analyysissä vertailtiin väestöltään 20 suurimman kaupungin elinvoimaisuuteen liittyviä määrällisiä muuttujia ja kaupunkien positiossa/asemassa tapahtunutta muutosta 2010-luvun aikana. Analyysin teemat liittyivät alue- ja kuntatalouteen, työpaikka- ja työllisyyskehitykseen ja vetovoimaan. **Analyysiin valittiin 15 määrällistä ja 15 suhteellista muuttujaa.** Kaikkia muuttujia käsiteltiin painottomina eli ne olivat samanarvoisia suhteessa toisiinsa. Analyysin lähtökohtana oli kolme keskeistä tekijää: 1) verrata kaupunkien kehitystä samanaikaisesti toisiinsa usean teeman ja muuttujan avulla, 2) kaupunkien kehityksen analysoiminen samanaikaisesti absoluuttisten ja suhteellisten arvojen perusteella ja 3) alueiden kehityksen analysointi sekä viimeisimmän tilastovuoden että lyhyen aikavälin kehityksen perusteella (2010-2016). **Analyysin tulokset jaettiin kahteen koriin: rakennedynamiikan ja muutosdynamiikan muuttujiin.** Rakennedynamiikan muuttujat ovat kaupunkien saamia absoluuttisia (määrällisiä) arvoja viimeisimmän käytettävissä olevan tilastovuoden mukaan ja muutosdynamiikan muuttujat kaupunkien saamia suhteellisia arvoja vuosien 2010-2016 välisenä aikana. Kaupungeille laskettiin rakenne- ja muutosdynamiikan summapisteteet kaupunkien muuttujakohtaisten sijoitusten perusteella suhteessa muihin kaupunkeihin. Jokaisesta muuttujasta parhaimman arvon saanut kaupunki sai aina arvon 1 ja huonoin kaupunki arvon 20. Lopuksi laskettiin sijoitusten mukaiset summapisteteet yhteen. **Elinvoimaisin oli kaupunki, joka sai vähiten summapisteteitä.**
- **ELINVOIMAISUUDEN MITTAAMINEN:** Kaupunkien elinvoimaisuutta voidaan mitata lukemattomilla eri tavoilla ja eri näkökulmista. Alueiden elinvoimaisuuteen vaikuttavat samaan aikaan useat eri tekijät joko yhdessä tai erikseen. **Tämän analyysin tavoitteena oli löytää sellaisia kaupunkien elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn liittyviä muuttujia, jotka ovat vertailukelpoisia kaupunkien välillä, toistettavissa olevia ja mahdollisimman ilmaisuvoimaisia eli kerrannaisvaikutukseltaan merkittäviä.** Tavoitteena oli useamman teeman ja jokaiseen teemaan sisältyvän useamman muuttujan avulla kuvata kaupunkien elinvoimaisuutta useasta eri näkökulmasta, jolloin saadaan kokonaisvaltainen ja laaja-alainen tilannekuva kaupunkien elinvoimasta ja positioista suhteessa muihin kaupunkeihin. On kuitenkin otettava huomioon, että elinvoimaisuuden yksiselitteinen määrittely ei ole kuitenkaan mahdollista, vaan se aina riippuvainen valituista teemoista ja muuttujista sekä mittauksen aikaulottuvuudesta. Kyse on toisin sanoen kompleksisesta ja moniulotteisesta käsitteestä. Analyysin aineistot perustuivat pääosin Tilastokeskuksen maksuttomiin ja maksullisiin tietokantoihin, Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastoon ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen Sotkanet -tilastotietokantaan
- **RAKENNEDYNAMIIKAN TULOKSET:** Rakennedynamiikan muuttuja perustuivat kaupunkien saamiin absoluuttisiin arvoihin eri muuttujilla. Kaupunkien erot ovat lähtökohtaisesti suuret alueellisen työnjaon ja aikaisemman kehityksen perusteella. Elinvoimaisuuteen teemoihin ja muuttujiin liittyy vahva polkuriippuvuus eli usein yksi vahva tekijä vaikuttaa positiivisesti toiseen ja se taas kolmanteen sekä päinvastoin. Esimerkiksi hyvä työpaikkakehitys johtaa positiiviseen väestökehitykseen ja verotulokehitykseen, joka taas vahvistaa alue- ja kuntataloutta ja lisää entisestään alueen vetovoimaa jne. Rakennedynamiikan polkuriippuvuus tuli esiin tuloksissa. **20 suurimman kaupungin välillä oli merkittävää hajontaa 15 muuttujan summapisteteiden perusteella. Kärkikolmikko Espoo, Helsinki ja Vantaa erottuivat selvästi omaksi joukokseen muista kaupungeista.** Joku pääkaupunkiseudun kaupungeista sai kaikilla muuttujilla parhaimman arvon analyysin rakennemuuttujista. Espoo sai peräti kahdeksalla muuttujalla ykkössijan ja viidellä muuttujalla kakkossijan. Helsinki sai neljällä muuttujalla ykkössijan ja neljällä muuttujalla kakkossijan. Vantaa oli myös ykkönen neljällä muuttujalla ja kahdella muuttujalla kakkonen. Yksi muuttuja (BKT) oli seudullinen, joka selittää em. kaupunkien 16 ykkössijaa, vaikka muuttujia on vain 15. **Toisena ryppäänä tuli pääkaupunkiseudun keskuskaupunkien jälkeen Tampere ja Vaasa, jotka olivat summapisteteiden perusteella lähellä toisiaan.** Tampere ja Vaasa eivät olleet kärjessä yhdelläkään muuttujalla, mutta molemmat sijoittuivat kerran kolmen korkeimman arvon saaneen kaupungin joukkoon. **Kolmannen keskitasoa paremman ryppään muodostivat Hämeenlinna, Seinäjoki ja Turku.** Huomionarvoista on, että pääradan varrella oleva niin sanottu Suomen kasvukäytävän alue pääkaupunkiseudulta Tampereen kautta Seinäjoelle ja Vaasaan pärjäsi tuloksissa hyvin. **Keskitason ja keskitason alapuolella olevaan ryhmään kuuluivat Lappeenranta, Oulu, Rovaniemi, Jyväskylä, Kuopio, Salo ja Lahti.** Rakennedynamiikan kovien muuttujien osalta heikoimman ryhmän muodostivat Mikkeli, Pori, Kouvola, Joensuu ja Kotka. Esimerkiksi Kotka sai heikoimman arvon koko joukosta neljällä muuttujalla.

Kokoavat tulkinnot 2 (2)

- **MUUTOSDYNAMIIKAN TULOKSET:** Muutosdynamiikan tulokset perustuivat kaupunkien muutokseen/kehitykseen valituilla muuttujilla 2010-luvun aikana. Kaupunkien kehitystä verrattiin pääosin vuosien 2010-2015/2016 välisenä aikana. Muutosdynamiikka kuvaa nimensä mukaisesti kaupunkien kehityksessä ja positiossa tapahtuneita suunnanmuutoksia 2010-luvulla aikana eli ovatko kaupungit kehitysdynamiikaltaan nosteessa, vakaita vai laskussa. Kaupunki voi olla absoluuttisten arvojen mukaan olla heikko, mutta muutosdynamiikka voi olla positiivista ja nousevaa tai päinvastoin. **Kaupunkien muutosdynamiikan tulokset 15 muuttujalla poikkesivat huomattavasti rakennedynamiikan tuloksista.** Rakennedynamiikan kärkikolmikosta eli pääkaupunkiseudun keskuskaupungeista vain Helsinki ylsi muutosdynamiikassa kolmanneksi, mutta Espoo ja Vantaa jäivät muutosdynamiikassa viimeisten joukkoon. **Muutosdynamiikan kärkeen nousivat 2010-luvun kehityksen perusteella Kuopio, Turku ja Helsinki.** Kuopio ja Turku saivat kahdessa muuttujassa korkeimman tai kilpailukykyisimmän arvon, mutta menestyivät yleisesti tasaisesti kaikilla muuttujilla. Muutosdynamiikan kärkikolmikko ei erottunut muista yhtä selvästi kuin rakennedynamiikan kärkikolmikko. **Kärjen jälkeen tuli tasaisena ryppäänä Rovaniemi, Lappeenranta, Hämeenlinna, Seinäjoki, Joensuu ja Tampere.** Esimerkiksi Rovaniemi sai kahdella suhteellisella muuttujalla korkeimman arvon. **Keskitason tai keskitason alapuolella olevassa ryppäessä olivat Jyväskylä, Lahti, Pori, Oulu, Mikkeli, Vaasa ja Vantaa.** Muutosdynamiikka oli heikoin Espoossa, Kotkassa, Kouvolassa ja Salossa. Espoon kohdalla on osittain tilastoharhasta, sillä useilla alue- ja kuntatalouden absoluuttisilla tunnusluvuilla kaupunki kuuluu kaupunkien kärkeen, jolloin pienetkin muutokset tai heikennykset heijastuvat suhteettoman isosti kaupungin tunnuslukuihin. Esimerkiksi Espoon valtionosuus asukasta kohden oli vain 222 euroa asukasta kohden vuonna 2016, mutta kasvoi 125 % vuosien 2010-2016 välisenä aikana. Toisin sanoen Espoon valtionosuus asukasta kohden oli ylivoimaisesti alhaisin 20 suurimman kaupungin joukossa edelleen vuonna 2016, vaikka sen suhteellinen muutos oli korkein 20 suurimmasta kaupungista vuosina 2010-2016.
- **RAKENNE- JA MUUTOSDYNAMIIKAN YHTEISTULOKSET:** Kuten aikaisemmin todettiin, alueen tai kaupunkien kehitykseen vaikuttaa vahvasti aikaisempi kehitys ja siihen liittyvä positiivinen tai negatiivinen polkuriippuvuus. Useat muuttajat ovat merkittävästi myönteisesti tai kielteisesti sidoksissa toisiinsa. Kun yhdellä osa-alueella onnistutaan tai epäonnistutaan, on niillä kerrannaisvaikutuksia muihin elinvoimaisuuteen vaikuttaviin tekijöihin. Lisäksi kaupunkien menestymiseen tai menestymättömyyteen vaikuttaa sijainti, koetut rakennemuutokset ja ennen muuta kyky uusiutua ja muutosherkkyys. Vaikka elinvoimaisuuden laaja-alainen edistäminen on keskipitkän- tai pitkän aikavälin työtä, voi nopeallakin aikavälillä tapahtuvat muutokset vaikuttaa merkittävästi kaupungin elinvoimaisuuteen. 20 suurimman kaupungin analyysissä tarkasteltiin erikseen kaupunkien rakenne- ja muutosdynamiikkaa. Kaupungit laitettiin muuttujakohtaisten sijoitusten perusteella laskettujen summapisteiden perusteella järjestykseen molemmilla ulottuvuuksilla. **Analyysin yhteydessä laskettiin summapisteet myös rakenne- ja muutosdynamiikan 30 muuttujan perusteella. Helsinki nousi selväksi ykköseksi. Espoo oli elinvoimaisuuden määrällisillä ja suhteellisilla tunnusluvuilla toinen ja Turku kolmas. Tampere ja Vantaa sijoittuivat lähelle kolmanneksi yltänyttä Turku. Keskitason paremmalle puolelle tai keskitasolle ylsivät lisäksi Hämeenlinna, Seinäjoki, Kuopio, Vaasa, Lappeenranta ja Rovaniemi.** Rakenne- ja muutosdynamiikan tunnusluvut jäivät 20 suurimman kaupungin joukossa heikoimmaksi Salossa, Kotkassa ja Kouvolassa.